

Centrale registratie voor de onthaaltehuizen en centra voor dringend onthaal in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Gegevens over de opvang van
thuislozen in 2010

Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie

Verantwoordelijke uitgever:

Steunpunt Thuisloenzorg Brussel - **la Strada** vzw

Louizalaan 183 - 1050 Brussel

T: 02/880.86.89 | www.thuisloenzorg.org

Lay out:

CMDC-CDCS vzw > www.cmdc-cdcs.be

Brussel, januari 2012

*Reproductie is toegestaan mits vermelding van de bron.
Ce rapport est disponible en français sur le site de la Strada.*

Voor Michel

Dankwoord

Wij wensen al diegenen te bedanken die meegewerkt hebben aan deze eerste centrale registratie, zonder wie dit werk nooit mogelijk zou zijn geweest :

de mensen, op het terrein, die de gegevens verzameld en geëncodeerd hebben, alsook hun directies;

het SAW en de federaties Bico en A.M.A. voor hun samenwerking en het werk dat ze bij hun leden verricht hebben om deze registratie mogelijk te maken;

de leden van de werkgroep die deelgenomen hebben aan het voorbereidend werk en gewaakt hebben over het deontologisch kader en de interpretatie van de resultaten;

het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn voor hun wetenschappelijk advies;

en, Martin Wagener voor zijn beschikbaarheid, zijn hulp en kennis die hij met ons gedeeld heeft.

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	9
2	Doel van de gegevensverzameling.....	10
3	Historiek en methodologie.....	10
3.1	Opmaken van een stand van zaken van de bestaande systemen en hun gemeenschappelijke variabelen.....	10
3.2	Het creëren van een registratiesysteem voor de bicommunautaire organisaties.....	11
3.3	Het kader en de werkgroep.....	12
3.4	Centralisatie van de verschillende variabelen.....	12
3.5	Analyse en interpretatie van de gegevens.....	13
4	Verzamelde gegevens.....	13
5	Resultaten.....	16
6	Besluiten.....	16
6.1	Algemene voorstelling van de bestudeerde populatie.....	16
6.2	Sociodemografische karakteristieken.....	18
6.2.1	Geslacht.....	18
6.2.2	Leeftijd.....	20
6.2.3	Burgerlijke staat en familiaal statuut.....	20
6.3	Opgevangen gezinnen.....	21
6.4	Type huisvesting voor het verblijf.....	23
6.5	Gewest waar de laatste officiële domiciliëring was.....	25
6.6	Oorsprong van de doorverwijzing.....	25
6.7	Oorsprong van de financiële inkomsten bij het onthaal.....	26
6.8	Duur van het verblijf.....	27
6.9	Scholingsgraad.....	29
6.10	Oorsprong en verblijfsstatuut.....	29
6.11	Waar gaan de mensen naartoe na de opvang ?.....	31
7	Besluiten.....	34
8	Bibliographie.....	36

Lijst van de tabellen en grafieken

Tabel 1. Aantal erkende plaatsen in Brusselse opvangcentra.....	13
Tabel 2. Aantal aangeboden plaatsen in de deelnemende centra.....	14
Grafiek 1. Voorstelling van de erkende opvangplaatsen.....	14
Grafiek 2. Voorstelling van het aantal erkende opvangplaatsen in de deelnemende centra.....	15
Grafiek 3. Flowchart van de steekproef	17
Grafiek 4. Verdeling van de verblijven tussen mannen en vrouwen.....	18
Grafiek 5. Verdeling van de verblijven volgens voogdijoverheid en geslacht.....	19
Grafiek 6. Verdeling van de verblijven volgens familiaal statuut en geslacht.....	19
Grafiek 7. Verdeling van de verblijven volgens leeftijd per geslacht.....	20
Grafiek 8. Verdeling van de verblijven volgens burgerlijke staat per geslacht.....	20
Grafiek 9. Verdeling van de verblijven in functie van het familiaal statuut vóór en tijdens de opvang per geslacht.....	21
Grafiek 10. Verdeling van de verblijven van eenouder- en tweoudergezinnen en hun kinderen.....	22
Grafiek 11. Verdeling van de verblijven van éénouder- en tweoudergezinnen volgens geslacht.....	22
Grafiek 12. Verdeling van de gezinnen per aantal kinderen.....	23
Grafiek 13. Verdeling van de verblijven volgens type huisvesting vóór de opvang per geslacht.....	23
Grafiek 14. Verdeling van de verblijven volgens type huisvesting vóór het onthaal, per familiaal statuut	24
Grafiek 15. Verdeling van de verblijven volgens opgegeven domicilie voor het verblijf.....	25
Grafiek 16. Verdeling van de verblijven volgens doorverwijzing per geslacht.....	26
Grafiek 17. Verdeling van de verblijven volgens financiële inkomsten vóór het onthaal per geslacht.....	27
Grafiek 18. Verdeling op basis van de verblijfsduur.....	28
Grafiek 19. Verdeling van de verblijfsduur volgens geslacht.....	28
Grafiek 20. Verdeling van de verblijven volgens scholingsgraad per geslacht.....	29
Grafiek 21. Verdeling van de verblijven volgens nationaliteit (Belg en per continent).....	30
Grafiek 22. Verdeling volgens verblijfsstatuut per geslacht.....	30
Grafiek 23. Verdeling volgens bestemming na het onthaaltehuis.....	32
Grafiek 24. Verdeling van de verblijven volgens bestemming na de opvang en per geslacht.....	32
Grafiek 25. Verdeling van de verblijven volgens de bestemming na de opvang en volgens familiaal statuut.....	33

Lijst van afkortingen

AMA	Association des Maisons d'Accueil et des Services d'Aide aux sans-abri
CAW	Centrum Algemeen Welzijnswerk
CIG	Centrum voor Integrale Gezinszorg
Cocof	Commission communautaire française
GGC	Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie
FEANSTA	Fédération des associations nationales travaillant avec les sans-abri
INSEE	Institut national des statistiques et des études économiques (Frankrijk)
JCSHR	Joint Centre for Scottish Housing Research
SAW	Steunpunt Algemeen Welzijnswerk
VG	Vlaamse Gemeenschap
VGC	Vlaamse Gemeenschapcommissie
VLASTROV	Vlaams Straathoekwerk Overleg

1 Inleiding

Dit document is het eerste registratieverslag bij het geheel van de opvangcentra in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het geeft de resultaten weer van de gegevens ingebracht in de databank gedurende het jaar 2010. Het is het eindresultaat van een lang voorbereidend werk dat door la Strada, het Steunpunt Thuislozenzorg Brussel, in samenwerking met de federaties uit de sector en hun leden werd gevoerd.

Vóór de ontwikkeling van het centraal registratiesysteem bestonden er geen gemeenschappelijke data betreffende het geheel van de verschillende opvangcentra in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De werkzaamheden van FEANTSA (Fédération des Associations Nationales Travaillant avec les Sans Abri) en het Europees Observatorium voor thuislozen¹, waren de voorlopers op het vlak van kwantificeren van thuisloosheid. Maryse Marpsat² geeft een Amerikaans voorbeeld om het belang van nauwkeurige gegevens aan te tonen. Schattingen gebaseerd op “meningen” van experts gaven cijfers die schommelden van 300.000 tot 3 miljoen thuislozen. In Brussel kon men in het begin van de jaren 2000 in de pers cijfers lezen tussen 600 en 60.000 mensen. Professor Andrea Rea³ merkt in 2001 tijdens zijn analyse van de situatie op dat er grote verwarring heerste betreffende de definitiecriteria en dat de bronnen voor de gegevens veelvuldig en verre van uniform waren. Dit onderzoek liet toe om eerste schattingen te maken over het aantal daklozen in Brussel en hun specificiteiten alsook die van de sector maar de conclusies over de beschikbare cijfers bleven relatief vaag en algemeen. De studie stelde voor om een Brussels observatorium voor thuisloosheid op te richten om deze lacunes weg te werken via kwantitatief en kwalitatief onderzoek.

De problemen rond het beschikken over cijfers hebben meerdere onderzoekers ertoe aangezet de mogelijkheid tot het opzetten van een registratiesysteem te onderzoeken. De rapporten van Céline Brousse⁴ van het INSEE voor Eurostat en het rapport van Edgar en c^o.⁵ van het JCSHR handelden over het meten van het aantal thuislozen op Europees niveau en beschreven heel wat problemen die overbrugd dienden te worden om tot een beter begrip van thuisloosheid te komen.

Naast het aanpassen van het stedelijk beleid en een verbetering van het aanbod, wees Cécile Brousse⁶ er ook op dat het bijhouden van statistieken een meerwaarde kan betekenen voor de diensten zelf, doordat ze kunnen zorgen voor een beter begrip van de sector en van de mensen die er gebruik van maken.

We noteren hier dat het huidige verslag tot doel heeft een kwantitatieve voorstelling te geven van de thuislozen die beroep doen op de onthaalhuizen en de centra voor dringend onthaal,

1 EDGAR Bill, MEERT Henk, *V bilan sur les statistiques sur l'exclusion liée au logement en Europe*, FEANTSA, Bruxelles, 2006, pp.57-58.

2 MARPSAT Maryse, *Explorer des frontières, Recherches sur des catégories en marge – Mémoire présenté en vue de l'habilitation à diriger des recherches en sociologie*, INED, Document de travail 145, 2007, p.48.

3 Rea A. Giannoni D., Mondelaers N., Schmitz P., *De problematiek van de thuislozen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest*, ULB, 2001, pp.155-156.

4 BROUSSE Cécile, *The production of data on homelessness and housing deprivation in the European Union: survey and proposals – Report*, EUROSTAT, 2004.

5 EDGAR Bill, HARRISSON Matt, WATSON, Peter, BUSCH-GEERTSMA, Volker, *Measurement of Homelessness at EU Level*, JCHSR (Joint Centre for Scottish Housing Research), GISS e.v., RIS, Dundee/Brussels 2007.

6 BROUSSE Cécile, *op.cit.*

zonder echter te willen becijferen welke de structurele, institutionele, relationele en persoonlijke invloeden zijn op het binnenkomen in een onthaaltehuis of het verlaten ervan. Toch mogen een aantal factoren die deel uitmaken van de Brusselse context, zoals beschreven in de diverse armoederapporten⁷, niet uit het oog verloren worden. Dit om de interactie tussen de verschillende sociale domeinen te begrijpen.

Deze eerste verzameling van gegevens is een belangrijke stap op weg naar een objectivering van de realiteiten op het terrein, met als doel meer aangepaste structurele antwoorden aan te bieden.

De gegevens die hier voorgesteld worden slaan op het jaar 2010 en betreffen uitsluitend de erkende opvangcentra in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, ongeacht hun voogdijoverheid (Cocof⁸, GGC⁹ ou VG¹⁰).

2 Doel van de gegevensverzameling

Het doel van het centraal verzamelen van gegevens is veelvoudig:

Algemene doelstelling: het verbeteren van de dienstverlening aan thuislozen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Specifieke doelstellingen: het beschikken over gegevens die - in combinatie met andere informatie - onderstaande mogelijk maken:

1. Het objectiveren van het profiel van de personen die gebruik maken van de opvangcentra in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
2. Na analyse samen met de organisaties en federaties, beschikken over een algemeen overzicht van de situaties waar personen zich in bevinden bij het onthaal in een centrum, gedurende het verblijf en bij het verlaten van een centrum;
3. Zich richten op specifieke aspecten die (kwantitatief of kwalitatief) uitgediept dienen te worden (bijv. intrafamiliaal geweld);
4. Lobbywerk te verrichten door de verenigingen en federaties bij de verschillende overheden;
5. Het door de overheid evalueren van behoeften en prioriteiten.

3 Historiek en methodologie

De concrete realisatie van een centraal registratiesysteem in verschillende stappen verlopen.

3.1 Opmaken van een stand van zaken van de bestaande systemen en hun gemeenschappelijke variabelen

In 2008 worden twee prioritaire opdrachten toevertrouwd aan la Strada: de reorganisatie van

7 <http://www.armoedebestrijding.be/publicatiesanderenalgemeen.htm>

8 Commission communautaire française

9 Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie

10 Vlaamse Gemeenschap

het Overlegcomité en het oprichten van een centraal registratiesysteem¹¹. Er wordt een eerste overzicht gemaakt van de bestaande situatie (de gegevens die door de diverse diensten worden geregistreerd, de gebruikte databanken, de informaticasystemen, de financiële middelen en het wettelijk kader).

Het werk van la Strada rond het verzamelen en analyseren van gegevens gaat van start midden 2008. Er wordt iemand aangeworven om dit technisch in goede banen te leiden.

Gedurende een jaar wordt er gewerkt aan het identificeren van de gemeenschappelijke variabelen van de al bestaande systemen en dit in samenwerking met de federaties.

Onderstaande systemen bestonden al voor het ontstaan van la Strada:

- Tellus/webreg voor de twee Centra Algemeen Welzijnswerk (CAW). Dit systeem is gemeenschappelijk aan alle CAW's in Vlaanderen. De gegevens worden samengebracht door het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk (SAW) te Antwerpen;
- AMAstat voor de onthaalhuizen erkend door de Cocof en lid van AMA (Association des Maisons d'Accueil et des Services d'Aide aux sans-abri);
- Het systeem van de Samusocial, gebaseerd op haar Franse homoniem;
- Het registratiesysteem van de Vlaamse diensten voor straathoekwerk (Mozaïek en JES) dat uitgaat van hun federatie, VLASTROV.

Daar bovenop werd in 2010-2011 een nieuw systeem voor slachtoffers van mensenhandel ontwikkeld en de diensten die werken met dit doelpubliek, waarvan er één in Brussel actief is (Pag-Asa).

Parallel aan deze werkzaamheden werd voor de eerste keer een nachtelijke telling georganiseerd, hierdoor werd een algemeen beeld verkregen van het aantal personen dat gebruik maakt van de diverse diensten en van zij die in onaangepaste woningen verblijven (kraakpanden, koterijen, ..), zij die de nacht doorbrengen op openbare plaatsen, in trein- en metrostations. Deze peilingsmethode laat toe gegevens te verzamelen op een welbepaald moment in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, echter zonder de mogelijkheid tot een meer diepgaande analyse van de socio-demografische karakteristieken.

3.2 Het creëren van een registratiesysteem voor de bicommunautaire organisaties

Midden 2009 ontwikkelt la Strada, in samenwerking met de betreffende diensten, voor het geheel van de opvangcentra voor thuislozen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een gemeenschappelijk instrument ter verzameling van een aantal gegevens voor het geheel van de door de GGC erkende diensten (met uitzondering van de Samusocial, dat wel werd geconsulteerd). Vóór het bestaan van dit systeem verzamelde elke organisatie afzonderlijk gegevens. Het was dus zo goed als onmogelijk deze gegevens in één coherent geheel te verwerken. Voor sommige onthaalhuizen werden, op hun verzoek, bijkomende

11 Deze opdrachten zijn opgenomen in de beleidsnota betreffende thuisloosheid (2007) en in het regeerakkoord van de GGC (2009).

modules ontwikkeld opdat zij zouden kunnen beschikken over extra mogelijkheden (ex: *vb. nummering van de dossiers, specifieke codes,...*).

Begin 2010 werd het systeem geïntroduceerd in de verschillende diensten en werd een korte opleiding gegeven aan de medewerkers die belast waren met het encoderen. Er werd dus voor de eerste keer op uniforme wijze informatie verzameld bij de opvangcentra erkend door de GGC (gegevens van 2009). Deze gegevens werden vergeleken met de andere bestaande databanken met als doel ze in een later stadium te laten samen smelten tot één geheel¹².

In datzelfde jaar 2010 vond ook de tweede nachtelijke telling van de thuislozen plaats die het mogelijk maakte de eerste telling te verduidelijken. Wij verwijzen hiervoor naar het verslag en de analyse die beschikbaar zijn op de website van la Strada¹³.

3.3 Het kader en de werkgroep

Begin 2011 stelt la Strada, op verzoek van de actoren op het terrein, een nota op. In de nota worden de objectieven, het ethisch kader, de te verzamelen gegevens en de procedure waarop ze verwerkt worden beschreven. Hierna wordt een werkgroep opgericht. De werkgroep staat open voor alle deelnemende organisaties en wordt samengesteld uit vertegenwoordigers van de diverse reeds bestaande registratiesystemen, indien nodig aangevuld met experts. Deze groep staat garant voor het geleverde werk. Los van de technische problemen heeft de werkgroep lang nagedacht over de doelen van het verzamelen van gegevens, het respect voor de pedagogische projecten van de onthaalhuizen en over de garantie tot vertrouwelijkheid van de persoonlijke gegevens. Het registratiesysteem heeft bewust niet als doel elk individueel parcours te analyseren.

Specifieke subgroepen komen eveneens samen om meer technische vragen te bespreken.

3.4 Centralisatie van de verschillende variabelen

Om de werklast van de mensen op het terrein niet te verhogen door hen een dubbele registratie op te leggen werd er voor gekozen te vertrekken vanuit de bestaande registratiesystemen en te zoeken naar de gemeenschappelijke elementen. La Strada heeft dan een lijst opgesteld van variabelen die gemeenschappelijk waren aan de verschillende bestaande systemen of die het op eenvoudige wijze konden worden.

In de loop van 2011 werden de gegevens van de drie verschillende registratiesystemen geconsolideerd en doorgestuurd naar la Strada. De gegevens werden anoniem gemaakt: de identificatiegegevens van de personen (naam, voornaam) werden verwijderd en vervangen door een kenmerk dat niet meer toelaat terug te keren naar de originele namen. Zodoende wordt de vertrouwelijkheid van de gegevens gerespecteerd.

Na ontvangst en anonimiseren van de gegevens, werden deze samengevoegd. Zoals hoger reeds vermeld, zijn we vertrokken van de gegevens die gemeenschappelijk waren voor de drie

12 Amastat voor de huizen erkend door de Cocof en Tellus/webreg voor de huizen erkend door de VG

13 <http://www.lstb.be/index23.asp?hl=n&doc=&cat=81>

registratiesystemen. Het feit dat deze betrekking hadden tot eenzelfde thematiek, betekent nog niet dat ze altijd op dezelfde manier werden gedefinieerd. Om gemeenschappelijke variabelen te bekomen was het soms nodig om bepaalde gegevens samen tevoegen. We kunnen dus niet uitsluiten dat de exactheid van sommige antwoorden hieronder geleden heeft.

3.5 Analyse en interpretatie van de gegevens

Een eerste beschrijvende analyse gebeurde op het niveau van la Strada, ter voorbereiding van een meer diepgaande analyse en interpretatie van de gegevens. Deze tweede stap gebeurde in overleg met de werkgroep “registratie”.

Tijdens deze discussies werd er opgemerkt dat de interpretatie van de definitie van de variabelen kan verschillen naar gelang de persoon die ze invoert en dit kan dus het inbrengen van de gegevens beïnvloeden. Om dit in de toekomst te beperken moeten de definities verduidelijkt worden. Anderzijds zullen de gebruikers in de toekomst meer vertrouwd geraken met het instrument, dat dus optimaler gebruikt zal worden.

4 Overzicht van de erkende plaatsen in de opvangcentra

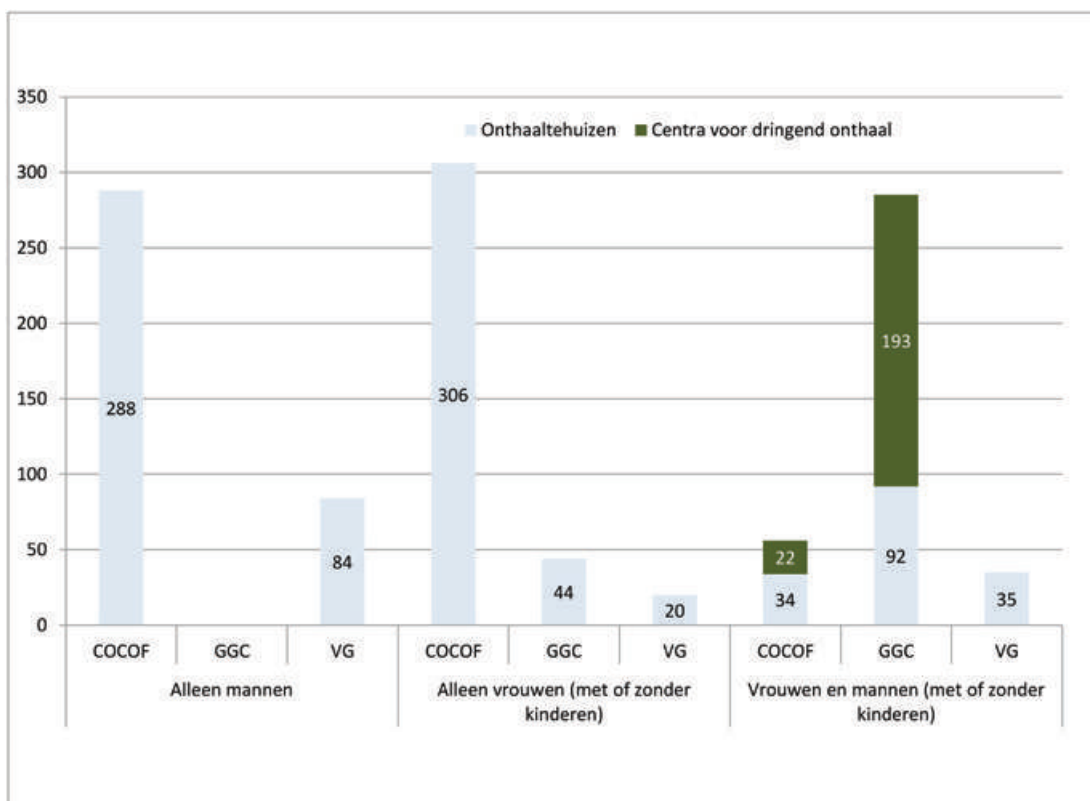
De geanalyseerde en voorgestelde gegevens hangen zeer sterk af van het aanbod binnen de Brusselse thuislozenzorg zowel qua opvangcapaciteit als qua type aangeboden plaatsen. Het is dus enerzijds belangrijk te weten welke de erkende opvangcapaciteit is van de centra in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en anderzijds het aantal erkende plaatsen van de erkende opvangcentra die hebben meegewerkt aan het centraal registratiesysteem, om na te gaan of zij representatief zijn voor de sector.

Op het niveau van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn er 650 plaatsen erkend door de COCOF, 329 door de GGC en 139 door de VG, hetzij een totaal van 1118 plaatsen (tabel 1). De plaatsen worden als volgt verdeeld : 372 plaatsen voor mannen, 370 plaatsen voor vrouwen (met of zonder kinderen), 376 gemengde plaatsen (met of zonder kinderen).

Tabel 1. Aantal erkende plaatsen in Brusselse opvangcentra

	Alleen mannen			Alleen vrouwen (met of zonder kinderen)			Mannen en/of vrouwen (met of zonder kinderen)			Totaal reële opvangcapaciteit
	COCOF	GGC	VG	COCOF	GGC	VG	COCOF	GGC	VG	
Onthaalhuizen	288		84	306	44	20	34	92	35	903
Centra voor dringend onthaal							22	193		215
Totaal	288		84	306	44	20	56	285	35	
	372 (33,27%)			370 (33,1%)			376 (33,63%)			1118

Grafiek 1. Voorstelling van de erkende opvangplaatsen

Om de resultaten correct te kunnen interpreteren, is het nodig de capaciteit te kennen van het aanbod van de 23 diensten die hebben deelgenomen aan de registratie¹⁴ (tabel 2).

Tabel 2. Aantal aangeboden plaatsen in de deelnemende centra

	Alleen mannen			Alleen vrouwen (met of zonder kinderen)			Mannen en/of vrouwen (met of zonder kinderen)			Totaal reële opvangcapaciteit
	COCOF	GGC	VG	COCOF	GGC	VG	COCOF	GGC	VG	
Onthaalhuizen	211		84	306	44	20	34	76	35	810
Centra voor dringend onthaal							22	35		57
Totaal	211	0	84	306	44	20	56	111	35	
	295 (34,03%)			370 (42,68%)			202 (23,30%)			867

¹⁴ Centra die hebben deelgenomen:

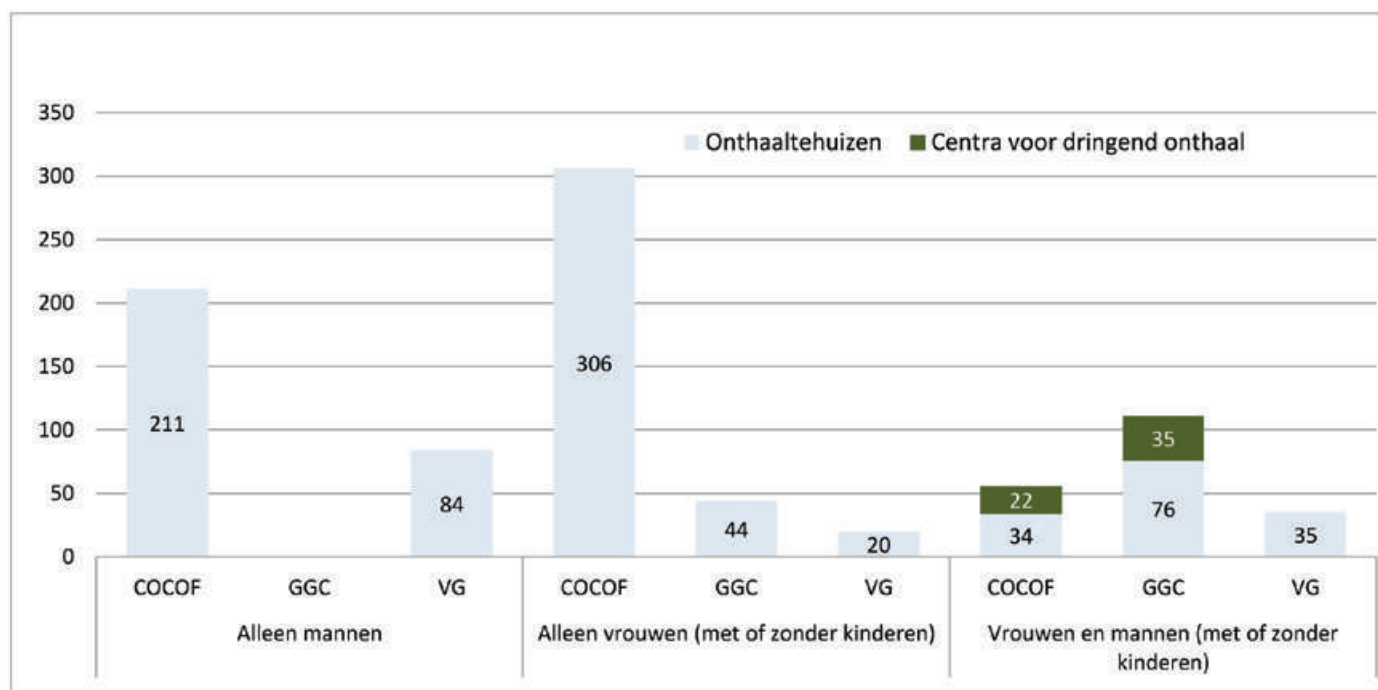
Cocof: Accueil Montfort, Centre de Prévention des Violences Conjugales et Familiales, Chant d'Oiseau, Home Du Pré, Maison de la Mère et de l'Enfant, Chèvrefeuille, Home Baudouin, La Maison Rue Verte, Les Petits Riens, Les trois Pommiers, L'Ilot Locquenghien, Maison d'accueil d'urgence L'Ilot, Source La Rive.

GGC: Open Deur, Talita, Haard en Vrede, De Relais, Ariane.

VG: CAW Archipel (Albatros, Vrienden van het huizeke, Foyer Leger Des Heils-Bodeghem), CAW Mozaïek (Woonbegeleiding), CIG - Vogelzang.

Opmerking: het nachtsiel Hoeksteen heeft deelgenomen aan de werkgroep maar gelet op de anonimiteit van hun gegevens konden deze niet in de databank verwerkt worden.

Grafiek 2. Voorstelling van het aantal erkende opvangplaatsen in de deelnemende centra

Bijna alle erkende opvangcentra hebben deelgenomen aan het centraal registratiesysteem, behalve opvangcentra (waarvan twee centra voor dringend onthaal) met gemengde plaatsen, die sterk ondervertegenwoordigd zijn in onze staal (202 plaatsen t.o.v. 376, ofwel 54%).

We verduidelijken hier nogmaals dat de capaciteit en het type van de aangeboden plaatsen sterk verschillen in de diverse centra : naar publiek, naar toegankelijkheid, naar verblijfsduur, ... In geen geval heeft deze analyse getracht de centra te vergelijken, noch naar verblijfsduur, noch naar aantal mensen die opgevangen werden, enz. De gegevens zullen trouwens niet per centrum worden voorgesteld.

5 Verzamelde gegevens

De klemtoon werd gelegd op een beperkt aantal betrouwbare variabelen, gemeenschappelijk aan alle diensten en a priori interessant voor alle actoren.

De verzamelde gegevens zijn de volgende:

- Socio-demografische karakteristieken:
 - o geslacht
 - o leeftijd
 - o burgerlijke stand en familiaal statuut
- opgevangen gezinnen
- type huisvesting vóór de opvang
- Gewest van het laatste aangegeven domicilie
- herkomst van de doorverwijzing
- herkomst van de inkomsten bij het onthaal
- verblijfsduur
- scholingsgraad
- land van herkomst en statuut op het grondgebied
- bestemming na het verlaten van de opvang

6 Resultaten

6.1 Algemene voorstelling van de bestudeerde populatie

De in de loop van 2010 ingebrachte gegevens slaan op 2064 verschillende personen, volwassenen of minderjarigen die als gezinshoofd worden beschouwd. Sommige van deze personen verbleven in de loop van 2010 meerdere keren in een opvangcentrum. Daarom werden er 2304 verblijven ingebracht in de databank. Voor wat deze meerdere verblijven betreft:

- 170 personen verbleven 2 keer
- 23 personen verbleven 3 keer
- 4 personen verbleven 4 keer
- 3 personen verbleven 5 keer

De meeste personen die twee keer in een opvangcentrum verbleven werden eerst in een centrum voor dringend onthaal opgevangen en daarna in een onthaaltehuis.

Anderzijds werden sommige personen vergezeld van hun kinderen. In totaal werden er 964 kinderen opgevangen in de diverse opvangcentra.

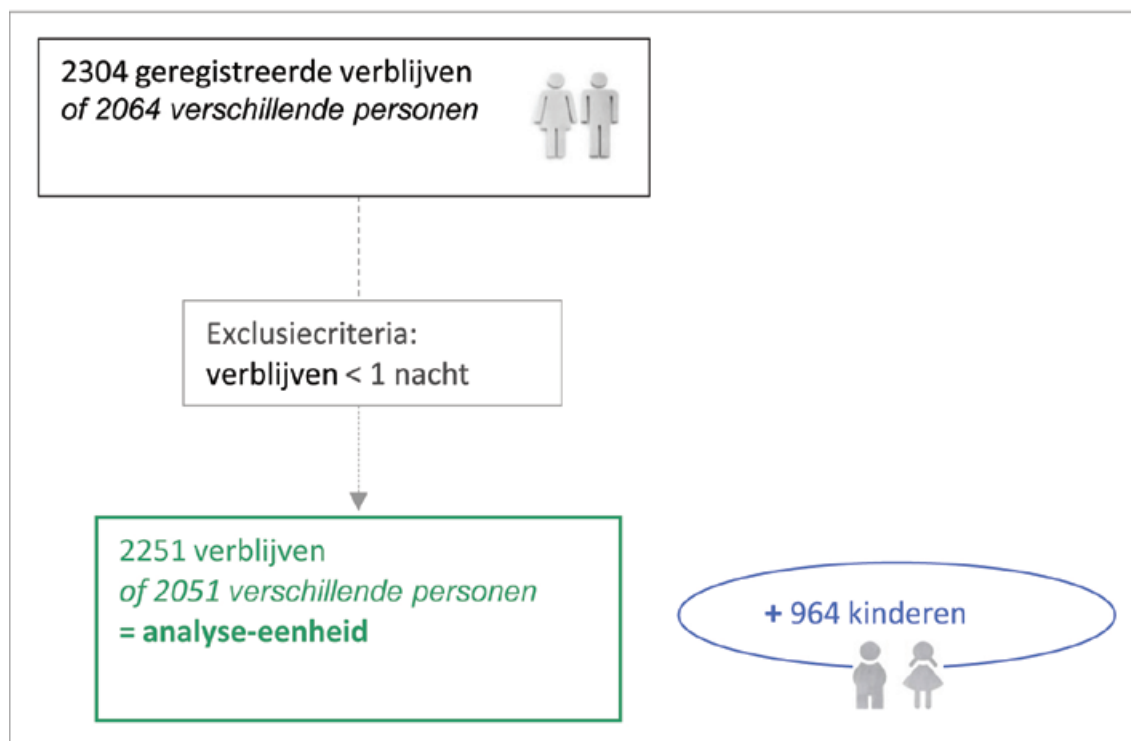
Om onze voornaamste analyse-eenheid te definiëren, hebben we een filter gebruikt : het verblijf moest minstens één nacht duren¹⁵. Eens deze filter toegepast, bestaat de staal uit 2251 verblijven. Buiten enkele analyses op de groep ‘ouders samen met hun kinderen’, is het op deze staal van

15 In bepaalde centra worden alle begeleidingen – ook ambulante – geëncodeerd als verblijf. Deze gegevens werden niet in rekening gebracht. In dit verslag heeft de analyse enkel betrekking op opvang (m.a.w minimum één nacht)

2251 personen dat de meeste analyses voorgesteld in dit rapport worden toegepast¹⁶.

Hieronder vindt u dit schematisch afgebeeld.

Grafiek 3. Flowchart van de steekproef

Deze verblijven vertegenwoordigen niet alle verblijven in de sector van de opvangcentra voor thuislozen. Zoals eerder uitgelegd hebben niet alle centra deelgenomen aan het centraal registreren: de gemengde plaatsen zijn ondervertegenwoordigd, vooral in de centra voor dringend onthaal. Anderzijds zijn er een aantal mankementen vastgesteld in de gegevens van een aantal centra (zeer weinig verblijven werden ingebracht in verhouding met de totale opvangcapaciteit). Het is dus belangrijk te onderstrepen dat **de resultaten het aantal werkelijke verblijven onderschat**.

Op het geheel van verblijven van minstens één nacht (N=2251), waren 488 verblijven in een centrum voor dringende opvang, ofwel 22 % van het totaal van de steekproef.

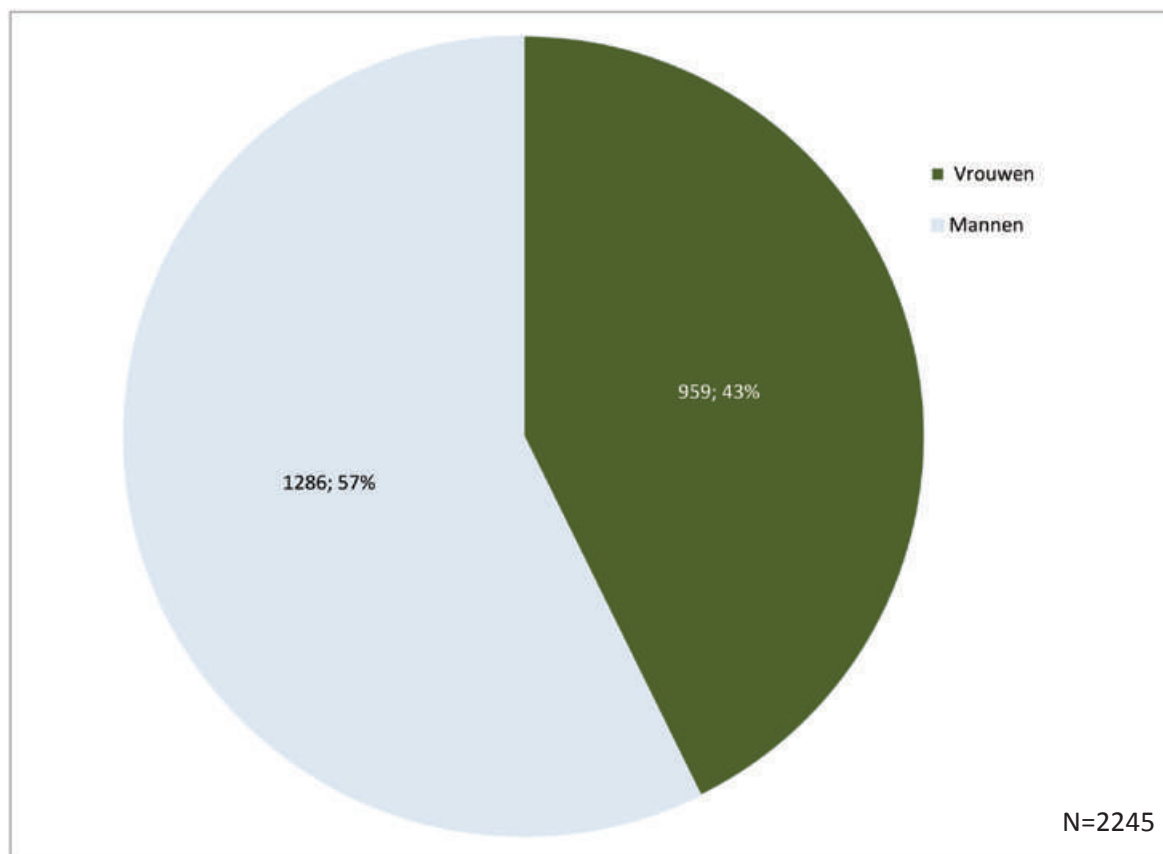
¹⁶ Voor sommige van de variabelen ontbreken er gegevens. Sommige analyses slaan dus niet op het gehele aantal 2251. Dit wordt aangegeven wanneer dit het geval is.

6.2 5.2 Sociodemografische karakteristieken

6.2.1 Geslacht

57% van de verblijven betreft mannen en 43 % vrouwen.

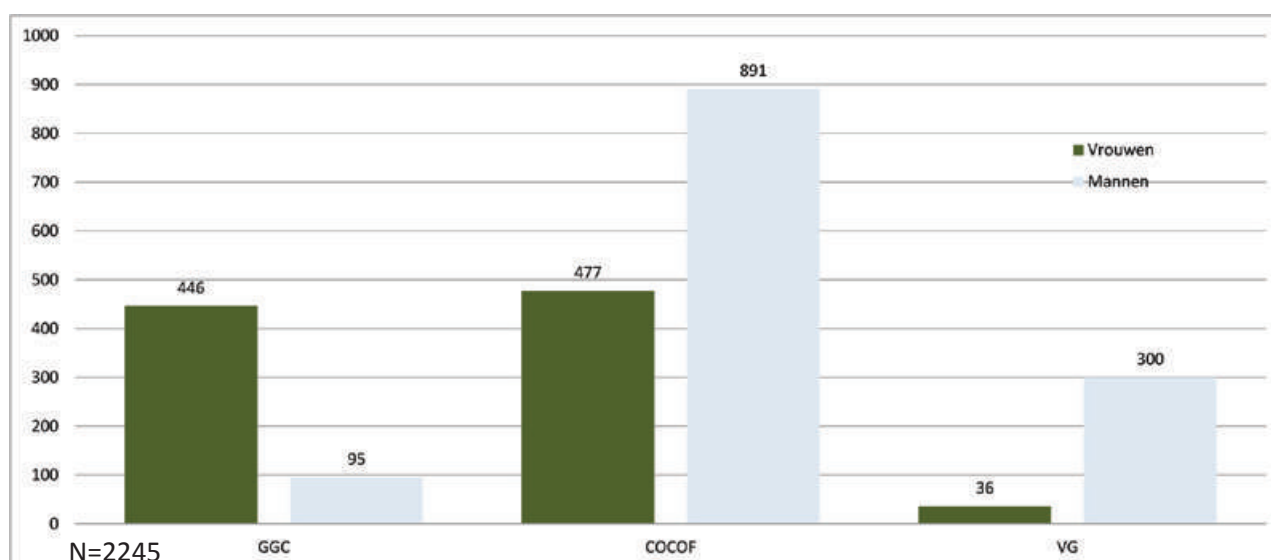
Grafiek 4. Verdeling van de verblijven tussen mannen en vrouwen

Zoals uitgelegd in punt 4, zijn de karakteristieken van het publiek onmiddellijk verbonden met het type beschikbare plaatsen in de sector. We zien in grafiek 5, dat de verdeling per geslacht en per subsidiërende overheid weergeeft, dat er meer vrouwen worden opgevangen in de diensten erkend door de GGC en dat de mannen eerder terug te vinden zijn in de diensten erkend door COCOF of VG.

Deze verschillen hebben verband met de historische ontwikkelingen in de sector. De eerste centra, opgericht in de 19de en 20ste eeuw, vingen veel meer mannen op dan vrouwen. Deze eerste organisaties werden grotendeels ondergebracht bij de COCOF. Later, vanaf de jaren '80, heeft de sector een evolutie meegemaakt en nieuwe plaatsen geopend voor vrouwen (met of zonder kinderen). Sommige vroegere huizen voor moeder en kind werden erkend door de COCOF, maar de meeste diensten voor vrouwen werden erkend door de GGC. De VG heeft de Nederlandstalige diensten erkend die op dit moment zowel vrouwen als mannen onthalen.

Grafiek 5. Verdeling van de verblijven volgens voogdijoverheid en geslacht

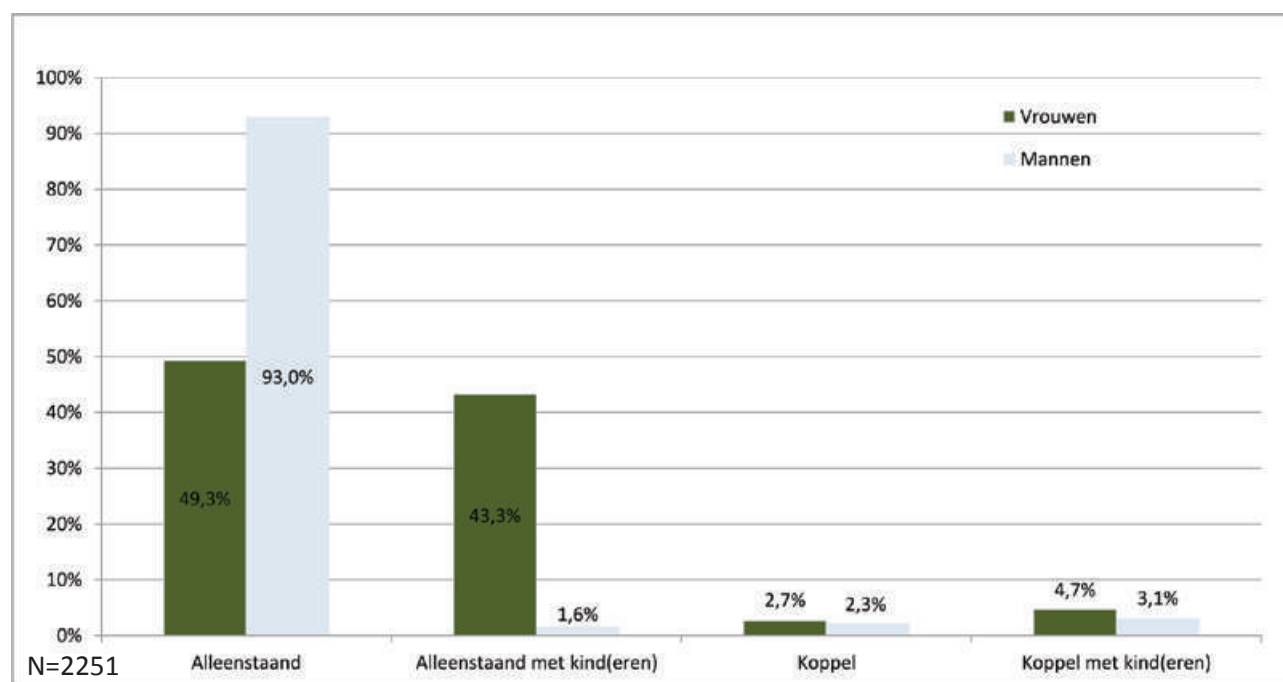

In onze steekproef zijn de meeste mensen alleenstaand : 94,6 van de mannen en 92,6 van de vrouwen. Voor 49,3% zijn ze alleen, en voor 43,3 % alleen met kinderen. De andere familiale situaties zijn eerder zeldzaam (koppel met of zonder kinderen). Anderzijds bestaan er zeer weinig opvangplaatsen voor een gemengd publiek (koppels met of zonder kinderen) binnen de sector, wat zeker en vast het weinig aantal geregistreerde koppels verklaart. Deze redenering zou nog verder doorgedreven kunnen worden : gaan de koppels uit elkaar om elk afzonderlijk een plaats te zoeken met als doel hun kansen te verhogen ? Dit is statistisch niet na te gaan.

De situatie van alleenstaande mannen met kinderen werd meer in detail onderzocht: de meerderheid van hen (het gaat over acht mannen) heeft kort in een centrum voor dringend onthaal verbleven als gevolg van een uithuiszetting.

Er werden in de loop van 2010 11 minderjarigen opgevangen, waarvan 7 moeders met kinderen.

Grafiek 6. Verdeling van de verblijven volgens familiaal statuut en geslacht

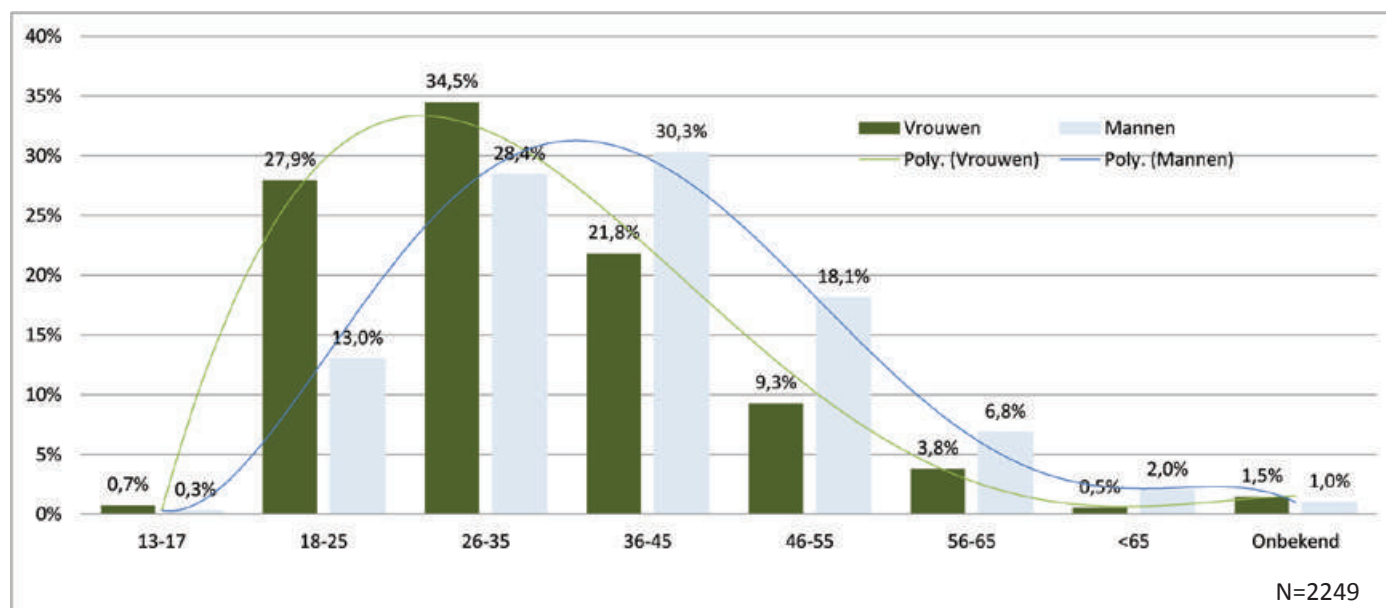

6.2.2 Leeftijd

Grafiek 7 toont de verblijven volgens leeftijd en geslacht. De vrouwen zijn gemiddeld jonger dan de mannen (respectievelijk 28 t.o.v. 34 jaar). 62,4% van de vrouwen zijn tussen 18 en 35 jaar, terwijl meer dan de helft van de mannen tussen 26 en 45 jaar zijn (58,7%).

Tussen 18 en 35 jaar zijn er dus meer vrouwen en boven de 35 keert dit zich om, zoals we kunnen zien in de grafiek.

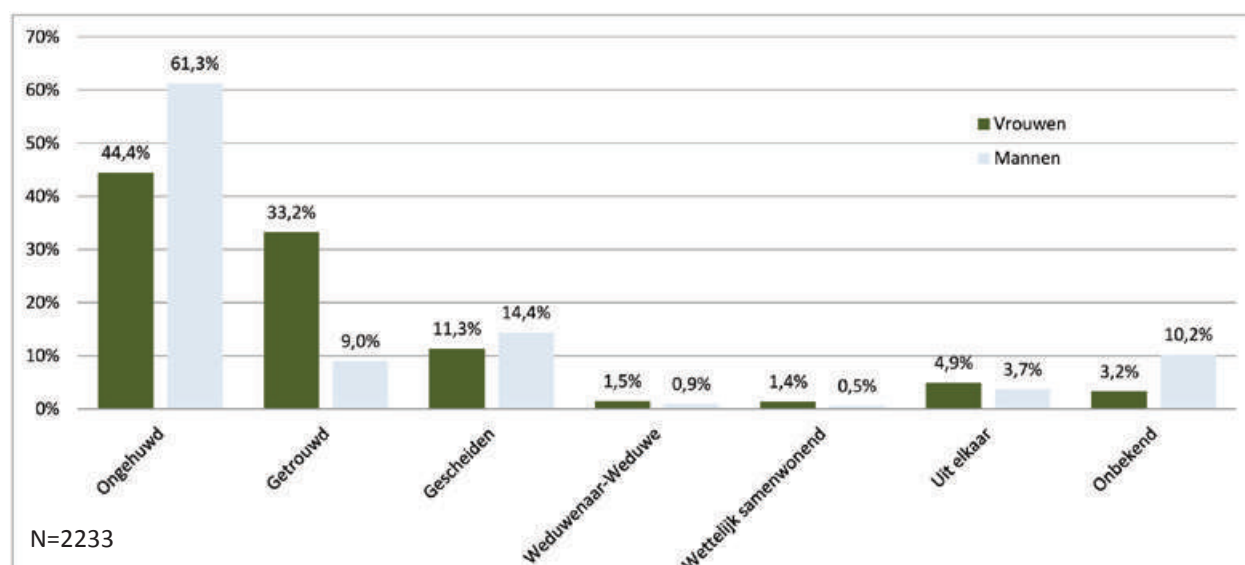
Grafiek 7. Verdeling van de verblijven volgens leeftijd per geslacht

6.2.3 Burgerlijke staat en familiaal statuut

De helft van de mensen verklaart alleenstaand te zijn. In deze categorie zijn de mannen oververtegenwoordigd. Het omgekeerde doet zich voor in de categorie “getrouwd”: daar zijn de vrouwen in de meerderheid.

Grafiek 8. Verdeling van de verblijven volgens burgerlijke staat per geslacht

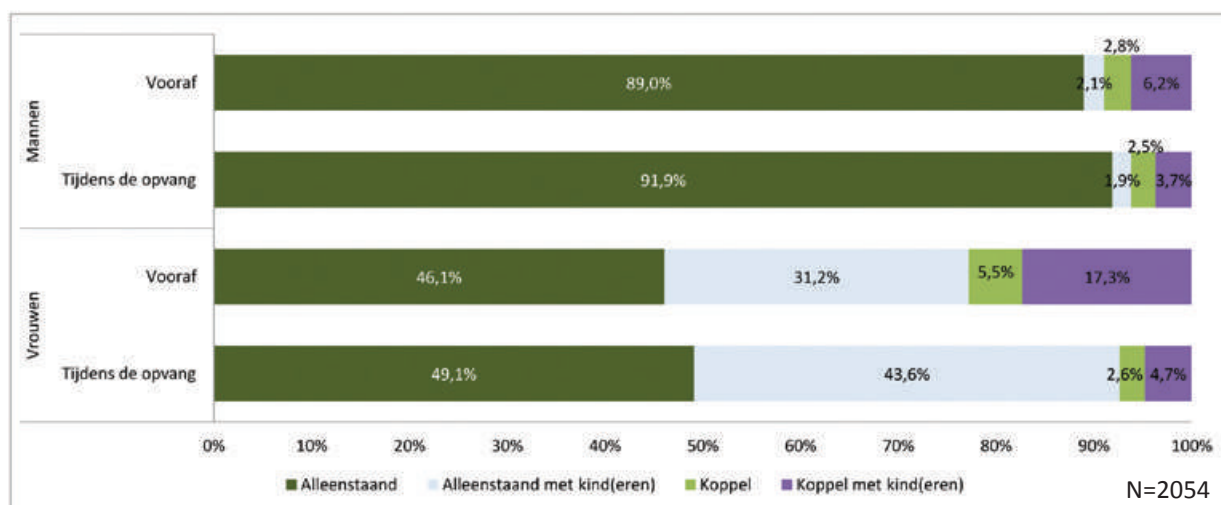

De burgerlijke staat op zich zegt weinig over het reële familiaal statuut van de personen. Het is interessanter om naar het familiaal statuut te kijken voor en tijdens het verblijf. Grafiek nr. 9 geeft een totaal ander beeld naar gelang het geslacht : negen mannen op de tien leven alleen, zowel voor als tijdens hun verblijf. Zeer weinig mannen (6,2%) hebben in koppel met kinderen geleefd voor hun verblijf en slechts 3,7 % doen dat tijdens hun verblijf. Het aandeel alleenstaande mannen met kinderen en mannen die in koppel leven zonder kinderen is eerder laag.

Bij de vrouwen is een groot deel alleenstaand (77,3%). Dit aantal neemt toe doorheen het verblijf : één vrouw op twee is alleenstaand en bijna één vrouw op twee is alleen met kinderen. Het aantal vrouwen in koppel met kinderen neemt sterk af gedurende het verblijf (min 12,6%). Dit kan in verband worden gebracht met een (hier niet voorgestelde) analyse die vaststelt dat een scheiding vaak aan de oorsprong ligt van het thuisloos worden van vrouwen, maar misschien ook met het geringe aantal plaatsen voor koppels.

Een bijkomende (niet weergegeven) analyse werd uitgevoerd om te onderzoeken of deze verdelingen overeenstemden met die vastgesteld in centra voor dringend onthaal. De tendenzen blijven min of meer dezelfde. Er zijn iets meer alleenstaanden met kinderen (dan alleenstaanden of koppels) die via een centrum voor dringend onthaal passeren.

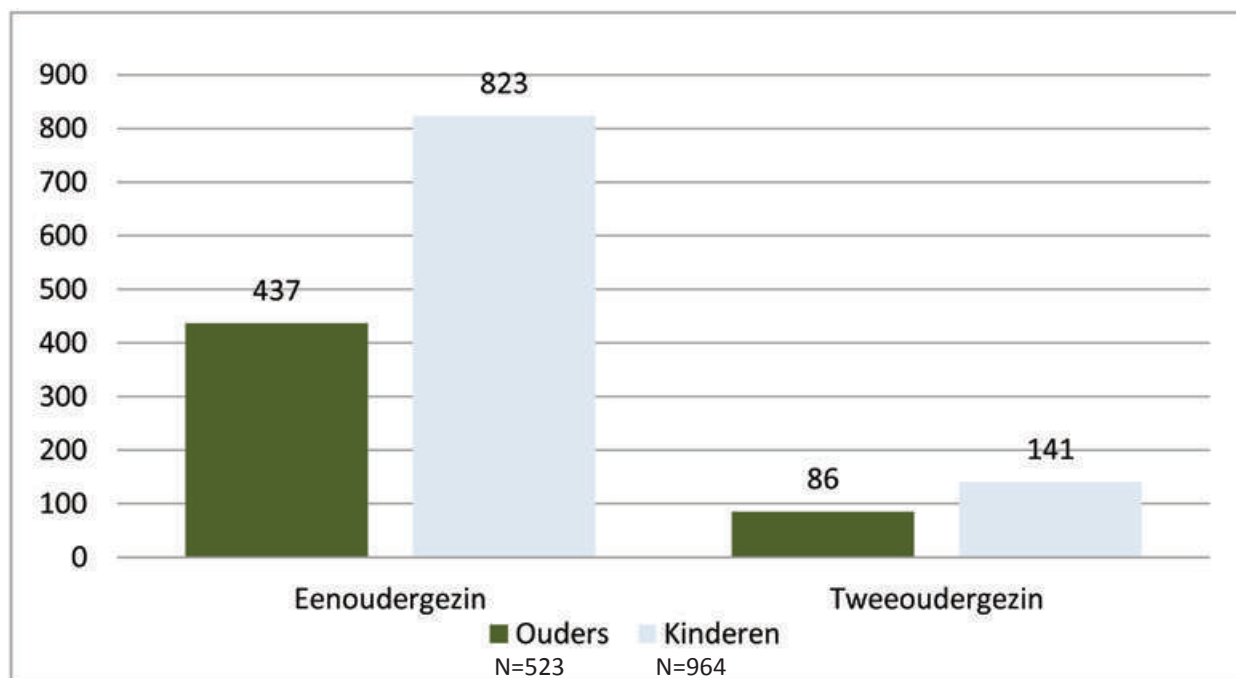
Grafiek 9. Verdeling van de verblijven in functie van het familiaal statuut vóór en tijdens de opvang per geslacht

6.3 Opgevangen gezinnen

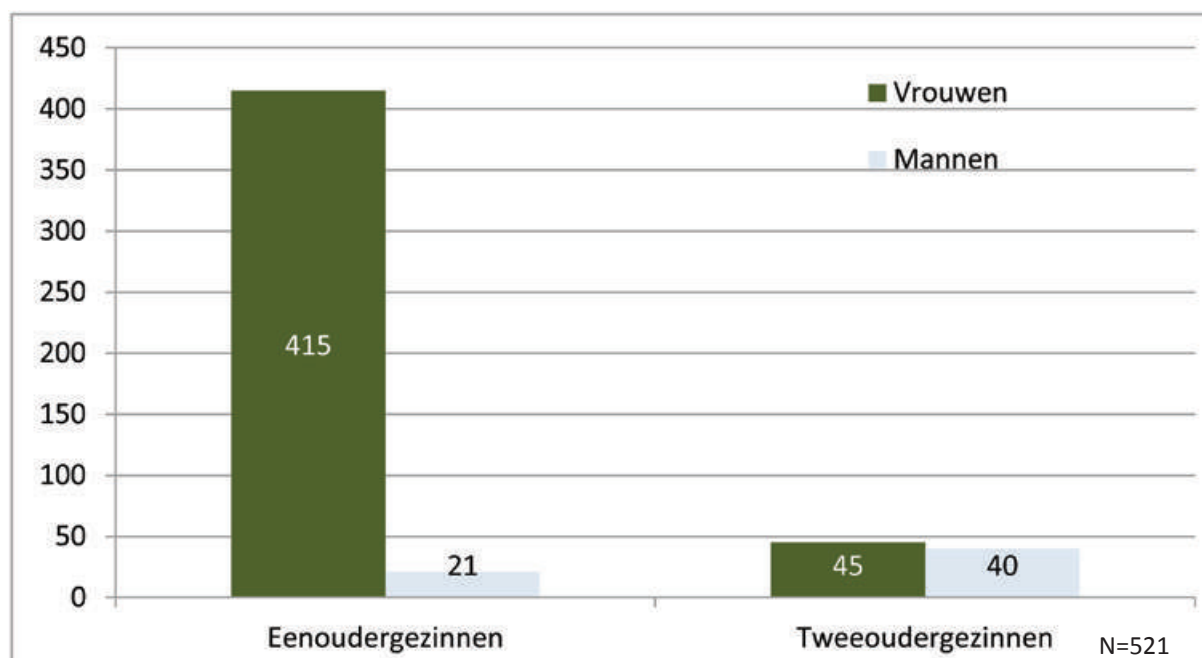
Van de 2251 verblijven van minstens één nacht, slaan er 523 (bijna een kwart) op families, éénouder- of tweecoudergezinnen vergezeld van hun kinderen (964 in totaal). Het aantal éénoudergezinnen ligt duidelijk hoger dan de tweecoudergezinnen en vertegenwoordigt 84% van de gezinnen.

Grafiek 10. Verdeling van de verblijven van eenouder- en tweoudergezinnen en hun kinderen

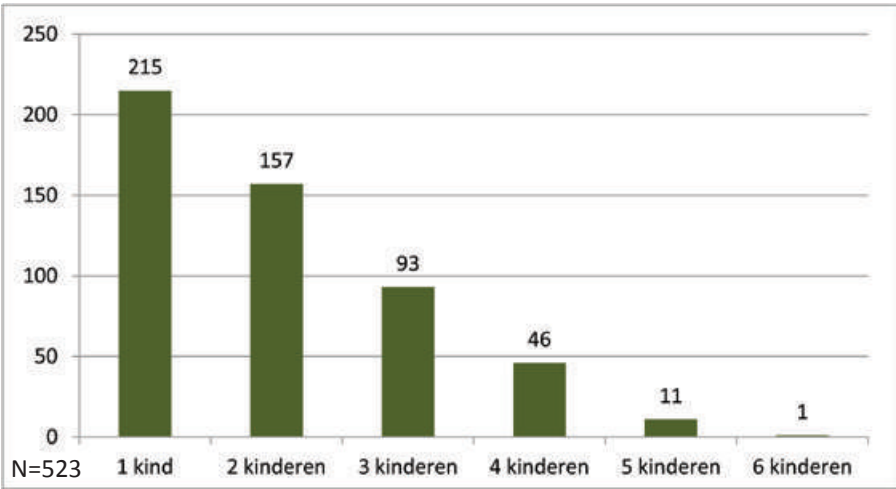
Vrouwen vertegenwoordigen de meerderheid binnen de eenoudergezinnen

Grafiek 11. Verdeling van de verblijven van éénouder- en tweoudergezinnen volgens geslacht

De gezinnen die in een opvangcentrum verblijven zijn in de meerderheid van de gevallen (71%) vergezeld van één of twee kinderen. 58 verblijven slaan op families met meer dan 4 kinderen. Het is op dit moment niet mogelijk uitspraken te doen over de leeftijd van de kinderen. Sommige bronnen vermelden enkel het aantal kinderen per gezin en niet de leeftijden.

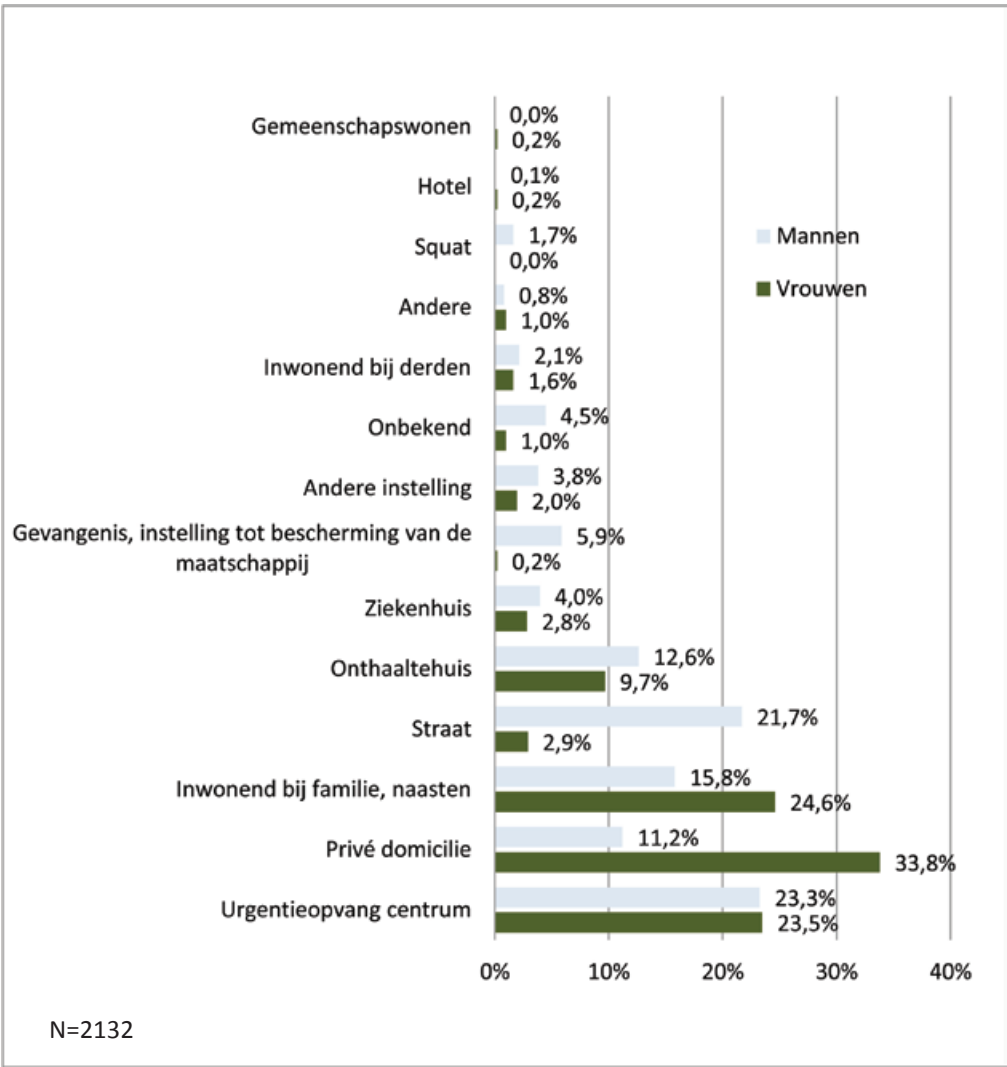
Grafiek 12. Verdeling van de gezinnen per aantal kinderen

6.4 Type huisvesting voor het verblijf

De onderstaande grafiek toont het type huisvesting voor het verblijf in een opvangcentrum :

Grafiek 13. Verdeling van de verblijven volgens type huisvesting vóór de opvang per geslacht

Bijna een kwart van de mensen (mannen en vrouwen) werden opgevangen in een centrum voor dringend onthaal alvorens opgevangen te worden in een onthaaltehuis.

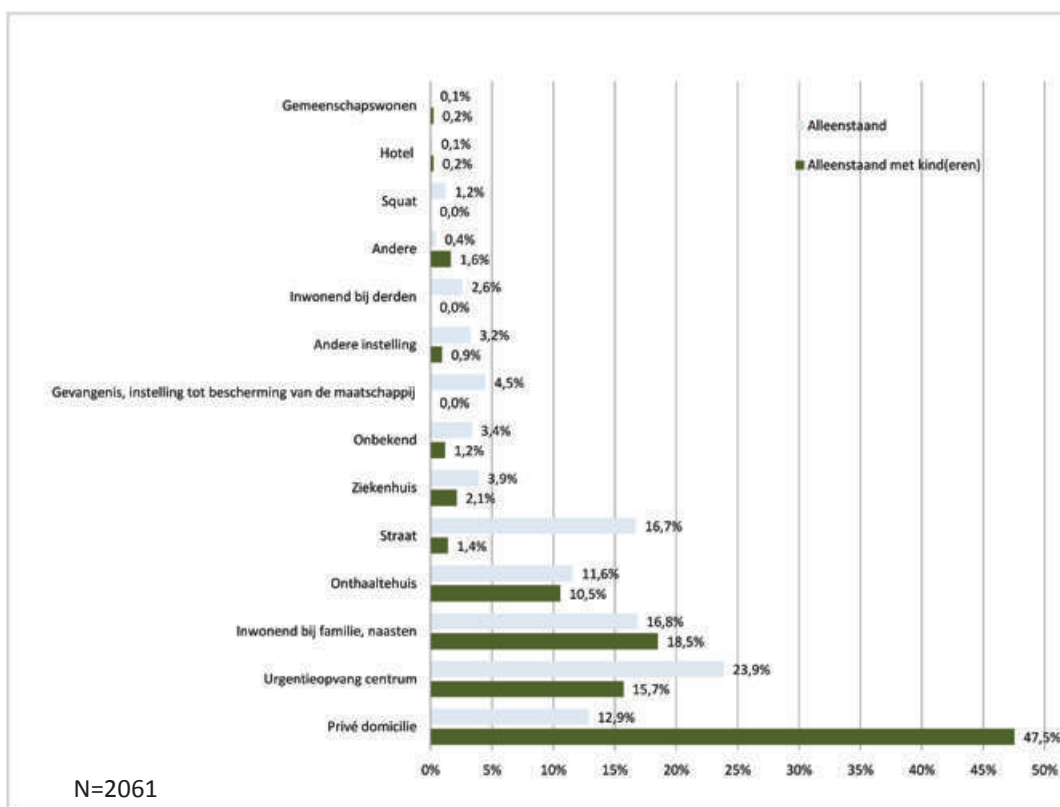
De vrouwen woonden vaker in een privéwoning (33,8%) of logeerden tijdelijk bij vrienden of derden (26,2%). Mannen daarentegen zijn sterk vertegenwoordigd in de categorie “straat” (21,7%).

Louter ter informatie¹⁷ volgen hier enkele redenen die werden aangehaald voor het verlies van de woning:

- Voor 43,6 % van de vrouwen is de scheiding de oorzaak van het verlies van de woning, wat slechts in 9,4 % van de gevallen zo is voor mannen. Het zijn dus vaker de vrouwen die dringend de woning moeten verlaten in geval van scheiding. Deze vaststelling wordt gedeeld door andere studies¹⁸.
- Voor de mannen is de oorzaak van het verlies van de woning eerder de uithuiszetting (32,9%), gevolgd door onbewoonbaarheid (9,4%).

In grafiek nr. 14 wordt de verdeling van de verblijven per type huisvesting en per familiaal statuut vóór het binnenkomen in een onthaaltehuis weergegeven. Bijna de helft van de alleenstaanden met kind(eren) woonden voor het opvangcentrum in hun eigen privé woning (ter herinnering 95 % van de alleenstaanden met kinderen zijn vrouwen). Bij alleenstaanden zonder kinderen, stelt dit slechts 12,9% voor. Anderzijds is het zo dat de alleenstaanden met kinderen zich vóór het verblijf in een onthaaltehuis eerder in thuislozendiensten bevonden (26,2%) of logeerden bij familie of derden (18,5%). Deze vaststelling leidt ons tot de volgende hypothese: slagen alleenstaanden met kinderen er beter in hun omgeving en sociale diensten te mobiliseren ?

Grafiek 14. Verdeling van de verblijven volgens type huisvesting vóór het onthaal, per familiaal statuut

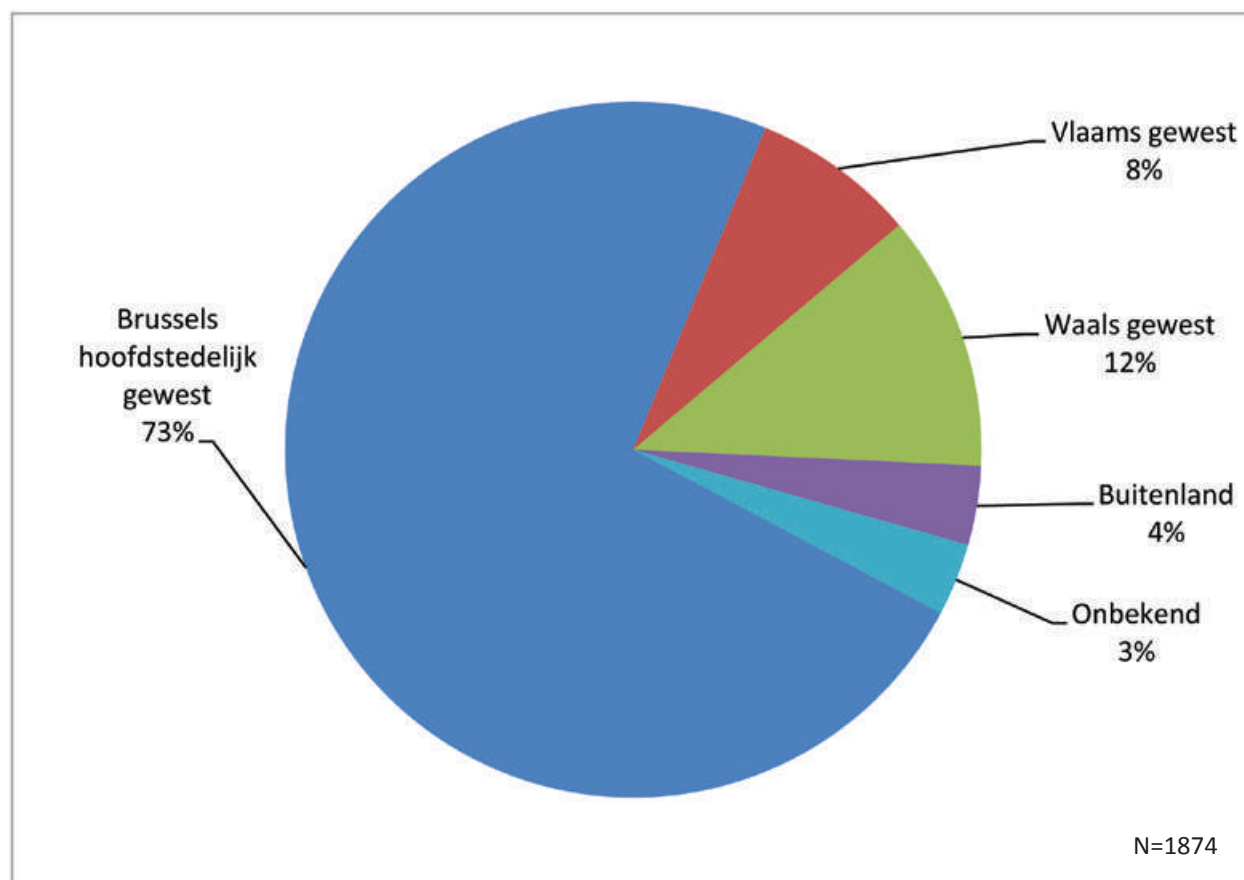
¹⁷ Want slechts 484 gegevens zijn beschikbaar (GGC en VG)

¹⁸ BERNARD N., *Femmes, précarité et mal-logement: un lien fatal à dénouer*, n° 1970, CH CRISP, 2007. ; WAGENER M., *Trajectoires de monoparentalité: Relations au travail et au logement* – Rapport de jury 2011, UCLouvain CRIDIS, Prospective Research for Brussels/INNOVIRIS.

6.5 Gewest waar de laatste officiële domiciliëring was

In de volgende grafiek zien we in welk gewest de mensen officieel gedomicilieerd waren voor het verblijf. Zo goed als drie vierde van de mensen woonden in het Brussels Gewest, 8 % in Vlaanderen en 12 % in Wallonië. 4 % van de mensen die werden opgevangen verbleven in het buitenland vooraleer in een onthaaltehuis terecht te komen.

Grafiek15. Verdeling van de verblijven volgens opgegeven domicilie voor het verblijf

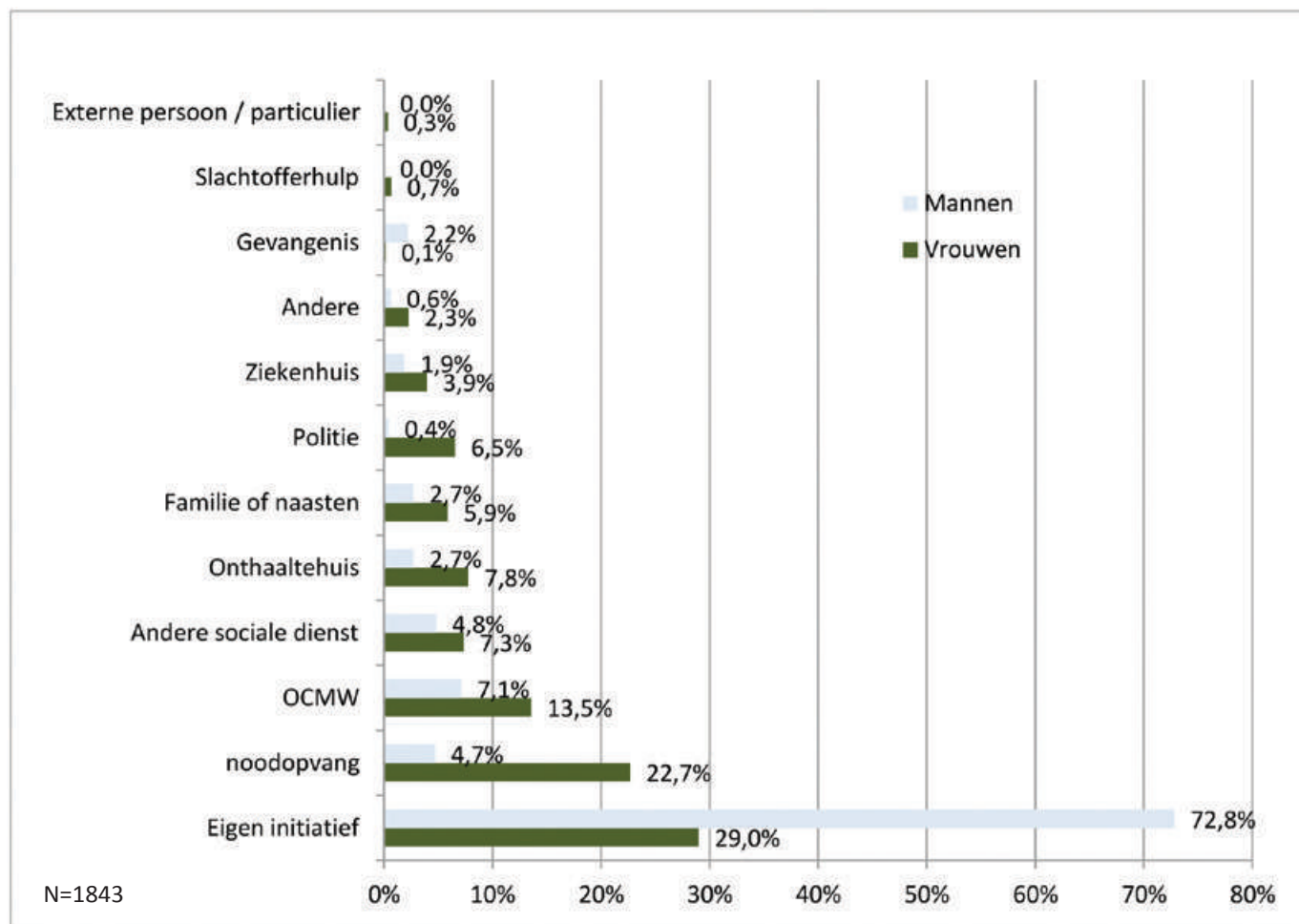

6.6 Oorsprong van de doorverwijzing

Deze variabele geeft een overzicht van de verschillende diensten die personen naar opvangcentra oriënteren. Een eerste vaststelling is de grote diversiteit van de doorverwijzingen.

Zo goed als drie vierde van de mannen hebben op eigen initiatief contact opgenomen met een opvangcentrum, tegenover slechts 30 % van de vrouwen. De vrouwen werden trouwens in één op de vijf gevallen doorverwezen door een centrum voor dringend onthaal. Hier kunnen meerdere verklaringen voor zijn : 21,7 % van de mannen leven op straat vóór de opvang (grafiek 13) en zijn over het algemeen ouder (grafiek 7). Men kan veronderstellen dat zij de weg naar een opvangcentrum goed kennen. Men kan ook veronderstellen dat diensten zich meer en sneller mobiliseren als het om vrouwen met kinderen gaat, zoals de politie bijvoorbeeld die 6,5 % van de vrouwen heeft doorverwezen (echtelijke ruzie, uithuiszetting ?). Een andere hier niet weergegeven analyse toont eenzelfde tendens tot grotere mobilisatie van de diverse actoren als het om alleenstaande vrouwen met kinderen gaat.

Grafiek 16. Verdeling van de verblijven volgens doorverwijzing per geslacht

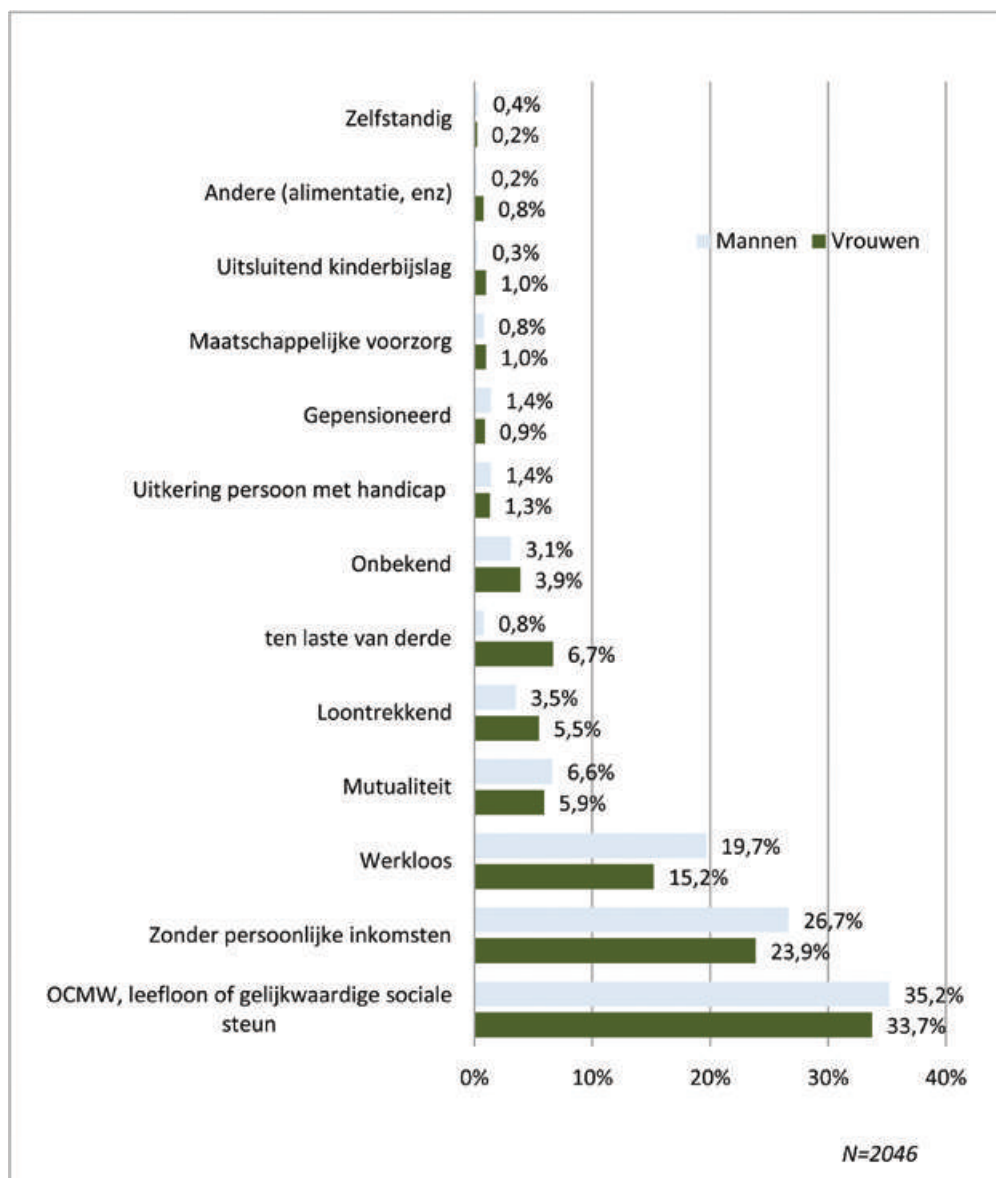

6.7 Oorsprong van de financiële inkomsten bij het onthaal

Zoals we kunnen vaststellen in grafiek nr. 17 heeft ongeveer 95% van de mensen die toekomen in een onthaaltehuis geen inkomsten uit arbeid (94,3% van de vrouwen en 96,1% van de mannen).

Eén vierde van de mensen hebben helemaal geen inkomensbron bij het onthaal. Als we hier de mensen ten laste van derden bijvoegen en zij die alleen kinderbeijslag ontvangen, dan heeft zo goed als één derde van alle mannen en vrouwen geen eigen inkomen op het ogenblik van het onthaal. Ook al liggen de percentages van mannen en vrouwen in deze categorie dicht bij elkaar, stellen we toch verschillen vast wanneer we deze gegevens kruisen met hun verblijf vóór het onthaaltehuis. Dan zien we dat de meerderheid van de vrouwen zonder inkomen in een privéwoning verbleven of bij familie of derden, terwijl de helft van de mannen zonder inkomen op straat leefden.

Grafiek 17. Verdeling van de verblijven volgens financiële inkomsten vóór het onthaal per geslacht.

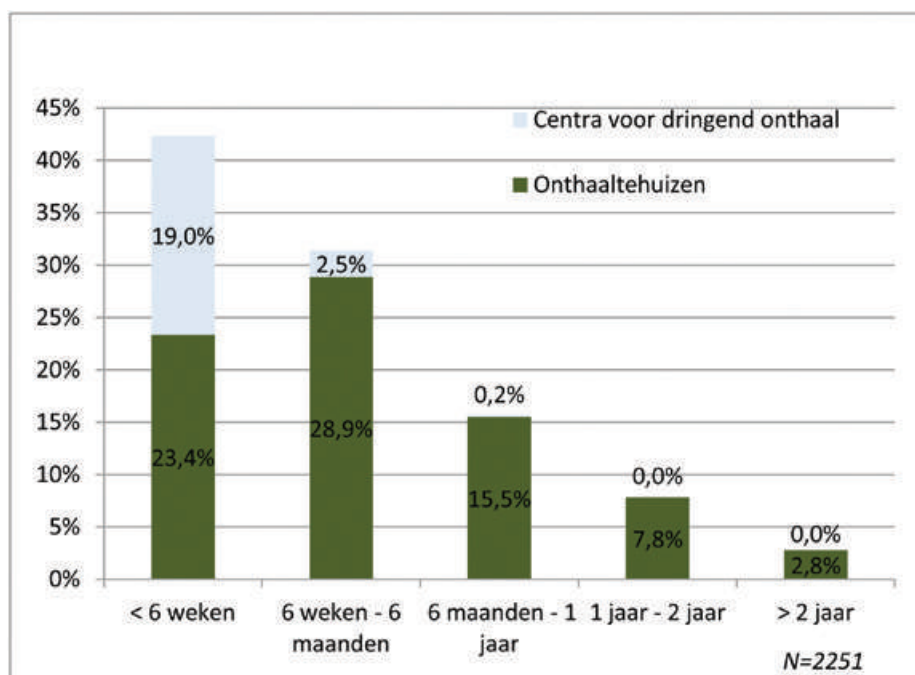
6.8 Duur van het verblijf

De meerderheid van de verblijven zijn kort: 42,4% van de verblijven zijn korter dan zes weken. Als we de eerste drie categorieën samentellen dan zien we dat 89,4% van de opgevangen personen het opvangcentrum hebben verlaten vóór een jaar verstreken is.

7,8% zijn tussen één en twee jaar gebleven en 2,8% worden meer dan twee jaar opgevangen.

Één vijfde van de verblijven vinden plaats in centra voor dringend onthaal. De verblijfsduur ligt er beduidend lager en ze vertegenwoordigen zij 66% van hen die gedurende het jaar 2010 twee keer werden opgevangen. Het zijn dus hoofdzakelijk mensen die eerst in een centrum voor dringend onthaal werden opgevangen en vervolgens in een onthaaltehuis. Slechts 2,5% blijft meer dan zes weken in een centrum voor dringend onthaal.

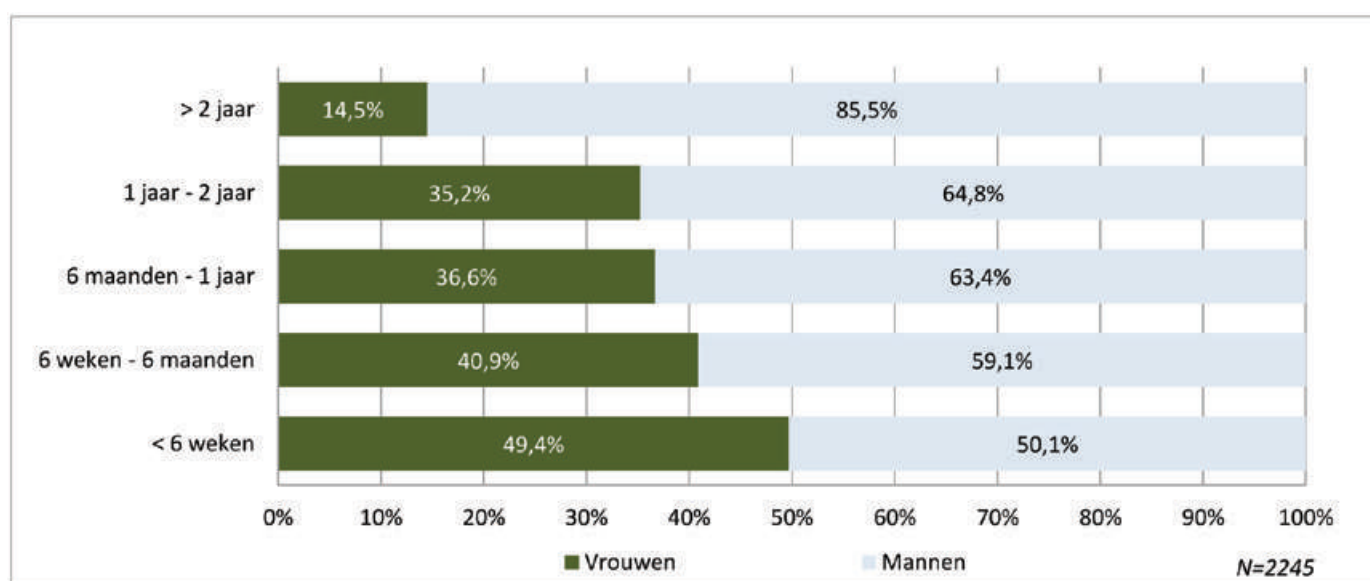
Grafiek 18. Verdeling op basis van de verblijfsduur

De duur van de verblijven werd ook bekeken per geslacht (grafiek 19). Wat het meeste opvalt, is dat de duur van de verblijven van vrouwen, en meer bepaald van die met kinderen, veel korter is dan die van mannen. Het aandeel van de vrouwen vermindert naarmate het verblijf langer duurt.

Een andere hier niet weergegeven analyse toont dat het verblijf van ouders met kinderen iets korter is, maar iets langer is voor ouders met meer dan drie kinderen. De werkgroep schuift hier meerdere hypothesen naar voor: mogelijks is het voor een vrouw met haar kinderen moeilijk om in gemeenschap te moeten leven in een onthaaltehuis. De aanwezigheid van kinderen kan dus een drijfveer zijn bij het zoeken naar een alternatief.

Grafiek 19. Verdeling van de verblijfsduur volgens geslacht

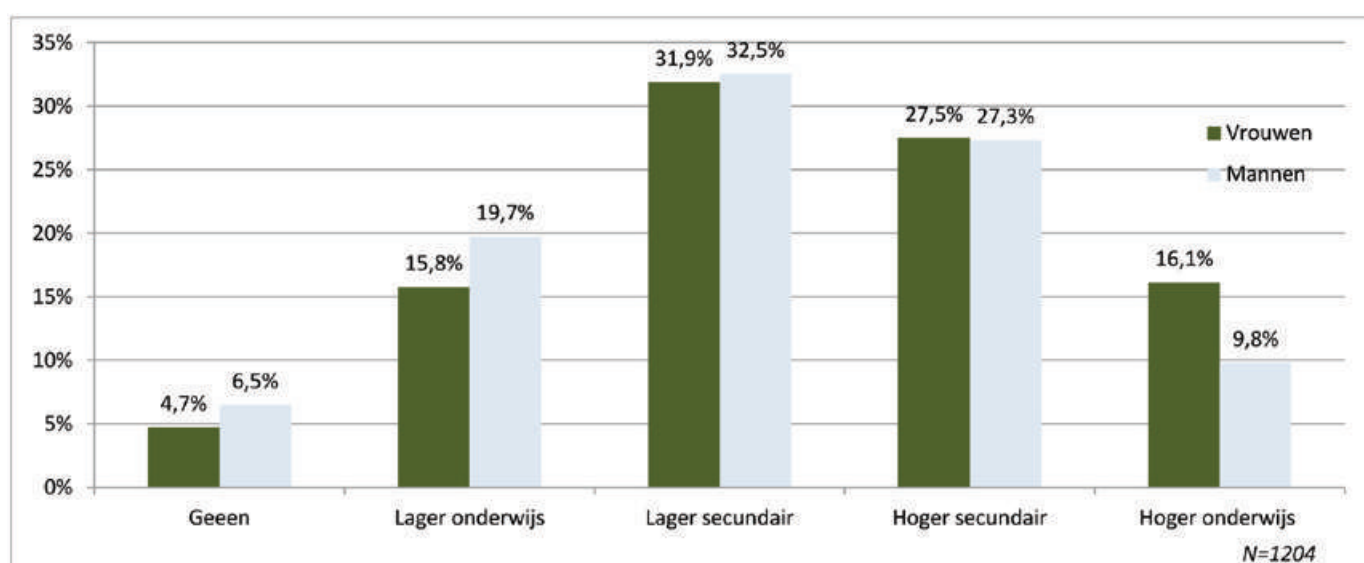

6.9 Scholingsgraad

Met betrekking tot deze variabele moeten we allereerst opmerken dat een groot aantal gegevens ontbreekt (bijna de helft) en dit voor zo goed als alle korte verblijven. De werkgroep stelt hier dat het moeilijk is deze gegevens te verzamelen gedurende een kort verblijf en dat de gelijkwaardigheid tussen de diverse (buitenlandse) onderwijssystemen zeer complex is.

De analyses tonen dat de mannen minder geschoold zijn dan de vrouwen. Meer dan de helft van de mannen geraakt niet voorbij het lager secundair onderwijs (58,7%). De vrouwen halen voor 43,6 % het hoger secundair onderwijs of het hoger onderwijs.

Grafiek 20. Verdeling van de verblijven volgens scholingsgraad per geslacht

6.10 Oorsprong en verblijfsstatuut

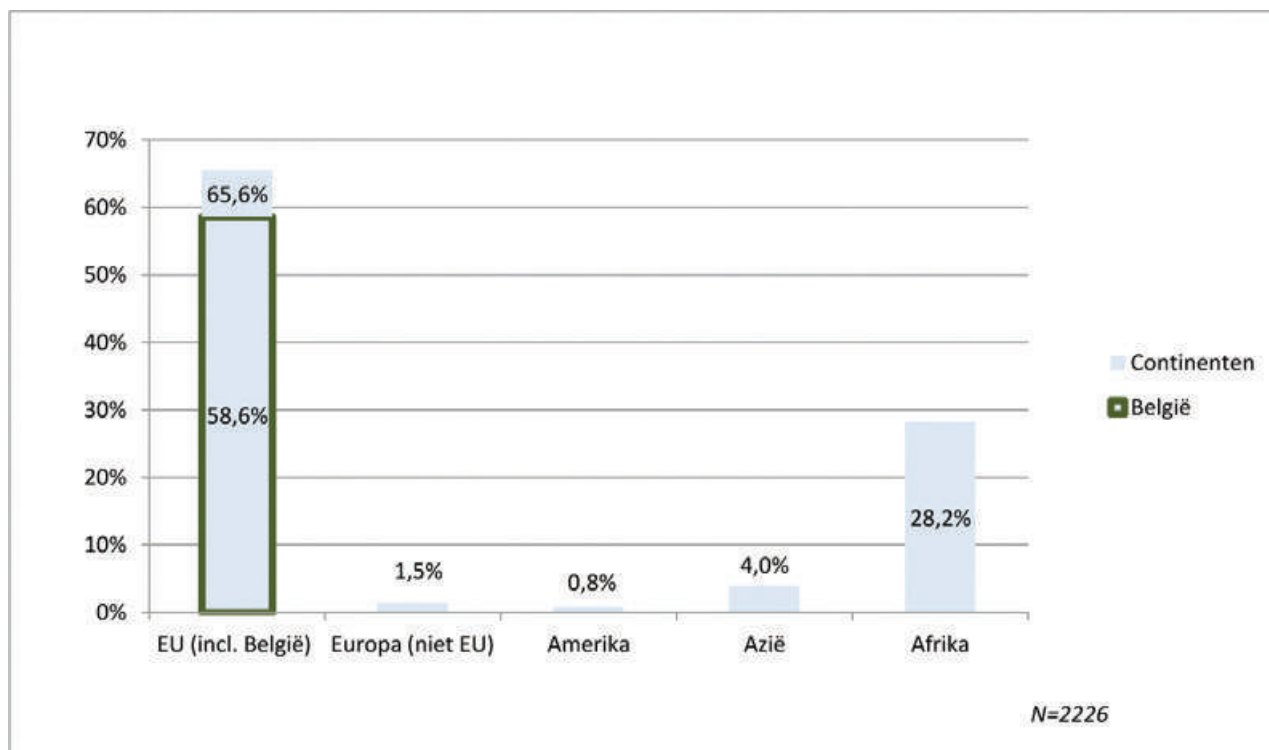
In grafiek 21 worden de nationaliteiten per continent voorgesteld. Zo goed als 60 % van de mensen die worden opgevangen hebben de Belgische nationaliteit.

Zoals we reeds eerder hebben kunnen zien komen slechts 4% van de mensen rechtstreeks uit het buitenland (grafiek 15).

628 mensen zijn van Afrikaanse herkomst, waarvan twee derde uit Marokko en Congo (respectievelijk 276 mensen of 12,4% van het totaal en 131 mensen of 5,9% van het totaal).

Voor wat Europa betreft, wordt de grootste groep gevormd door personen komende uit Frankrijk.

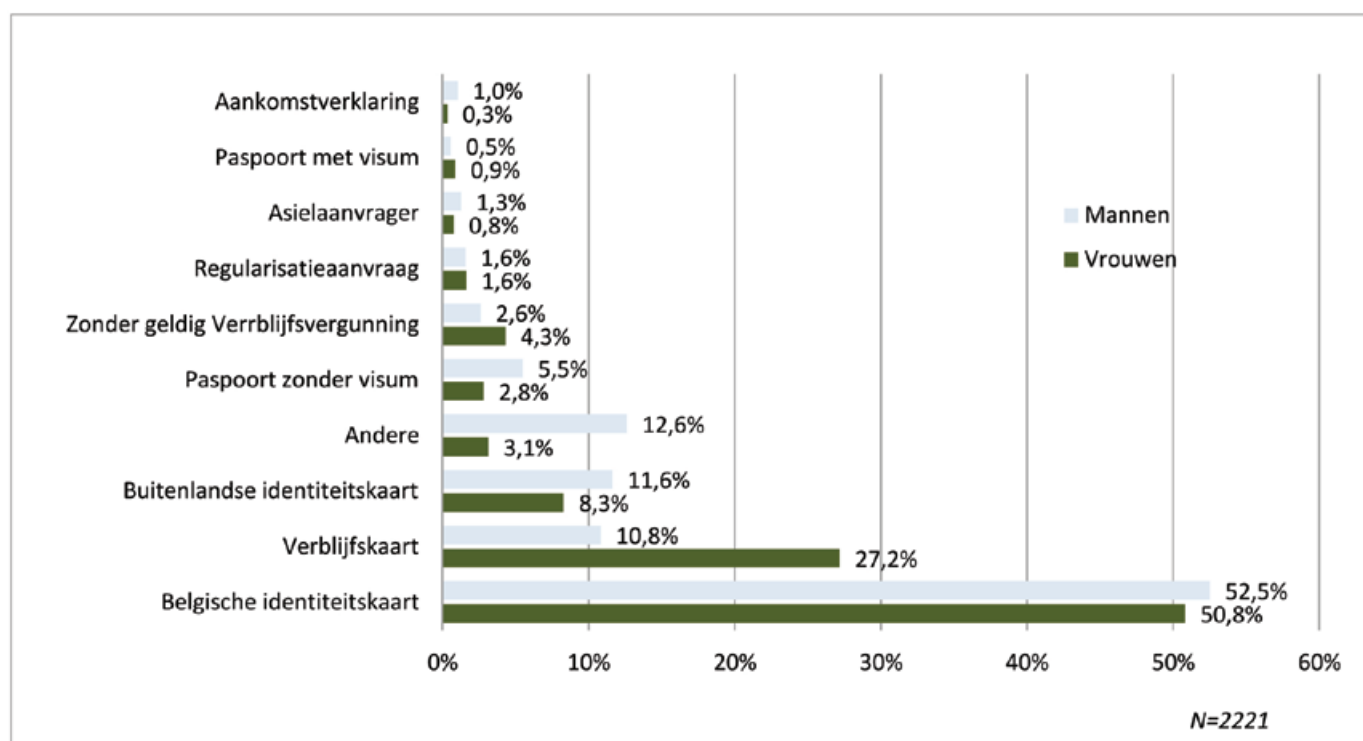
Grafiek 21. Verdeling van de verblijven volgens nationaliteit (Belg en per continent)

Laat ons nu naar de verblijfsstatuten kijken:

De helft van de mensen hebben een Belgische identiteitskaart, de andere helft heeft een precair verblijfsstatuut. De andere belangrijkste categorieën zijn mensen met een verblijfskaart of een buitenlandse identiteitskaart.

Grafiek 22. Verdeling volgens verblijfsstatuut per geslacht

6.11 Waar gaan de mensen naartoe na de opvang?

In grafiek nr. 23 wordt op cumulatieve wijze weergegeven waar de personen naartoe gaan bij het verlaten van een onthaaltehuis of centrum voor dringend onthaal. Een groot deel van de gegevens ontbreken (één derde) maar het werd toch belangrijk geacht de beschikbare resultaten voor te stellen¹⁹.

Na het verblijf in een opvangcentrum vindt minder dan één derde van de mensen een privé woning. Binnen deze groep keerden 71 personen (4%) terug naar hun vroegere woning. Een kruising van gegevens (die niet wordt voorgesteld) toont ons dat dit vooral het geval is voor vrouwen die de woning verlieten na een crisis of huiselijk geweld en op begeleide wijze terugkeren. We kunnen ons niet meer uitspreken over de omstandigheden van hun terugkeer.

18,5% van de mensen vinden een plaats in een andere instelling binnen de thuislozenzorg. In twee derde van de gevallen gaat het om een verhuis van een centrum voor dringend onthaal naar een onthaaltehuis.

14% worden opgevangen door familie of derden na een verblijf binnen de thuislozenzorg.

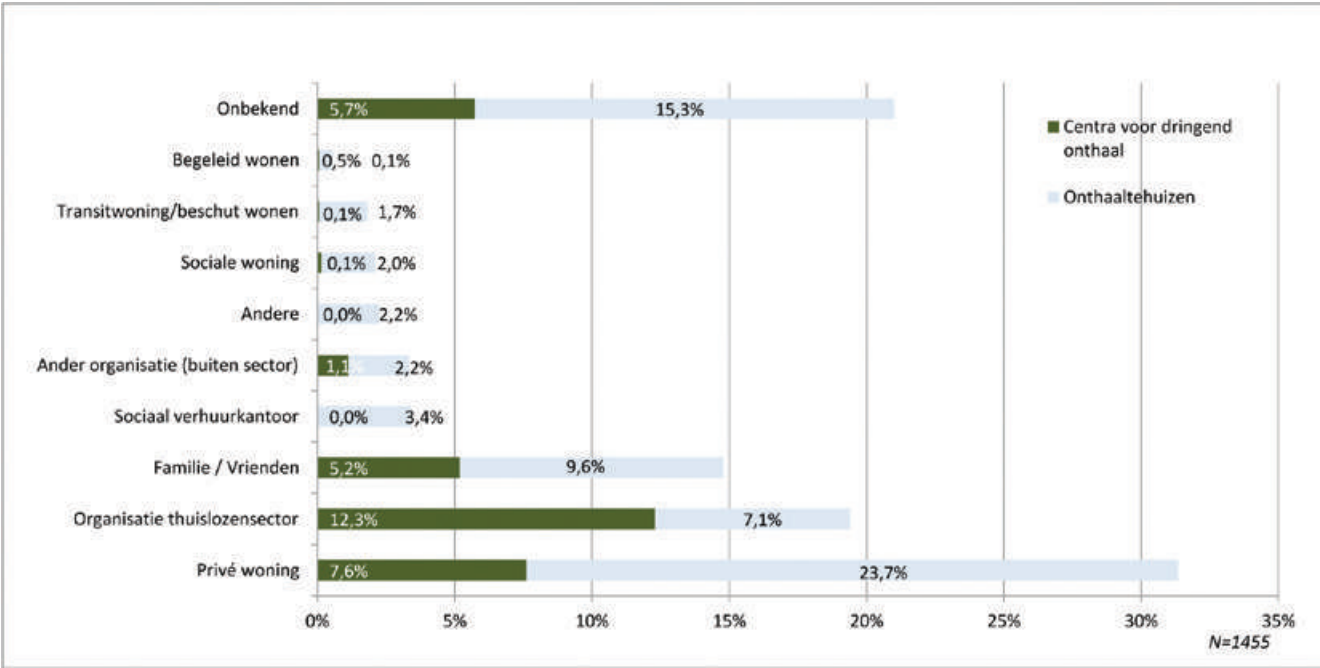
Het grote aantal “onbekend” is enerzijds te verklaren door het grote aantal korte verblijven die niet toelaten alle gegevens te verzamelen en anderzijds door het aantal snelle en dus minder voorbereide vertrekken.

De toegang tot andere vormen van huisvesting, buiten de privé markt, is zo goed als onbestaande vanuit de centra voor dringende opvang. 7,6 % kreeg toegang tot één of andere hulpvorm bij huisvesting (begeleid wonen, sociale -, transitwoning, solidair wonen, sociaal verhuurkantoor). De sociale verhuurkantoren scoren het best in deze groep, met 3,6 % mensen. M.a.w. deze grafiek toont hoe moeilijk mensen het hebben om toegang te krijgen tot een woning en dit niet tegenstaande de ondersteuning die ze van onthaalthuizen krijgen.

Andere instellingen buiten de sector vertegenwoordigen 3,1% van de personen. Het gaat hier dan vooral om medische instellingen of instellingen binnen de geestelijke gezondheidszorg.

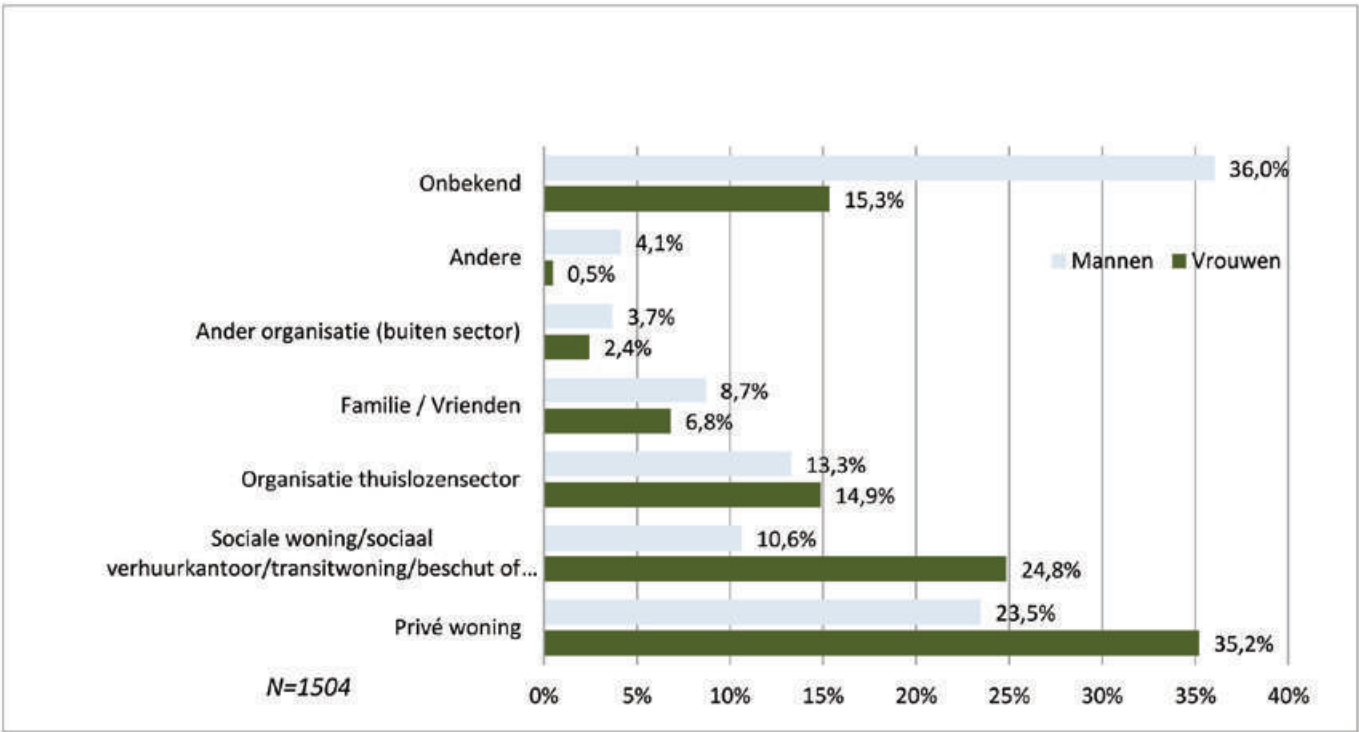
¹⁹ Voor de door de VG erkende centra ontbreken de gegevens.

Grafiek 23. Verdeling volgens bestemming na het onthaaltehuis

Hieronder zien we de resultaten m.b.t. toegang tot woonst dan weer op een andere manier voorgesteld, namelijk per geslacht²⁰. De mannen hebben een groot aandeel in de categorie “onbekend”. De vrouwen komen vaker in een privé- of sociale woning terecht dan de mannen (60% t.o.v. 34,1%).

Grafiek 24. Verdeling van de verblijven volgens bestemming na de opvang en per geslacht

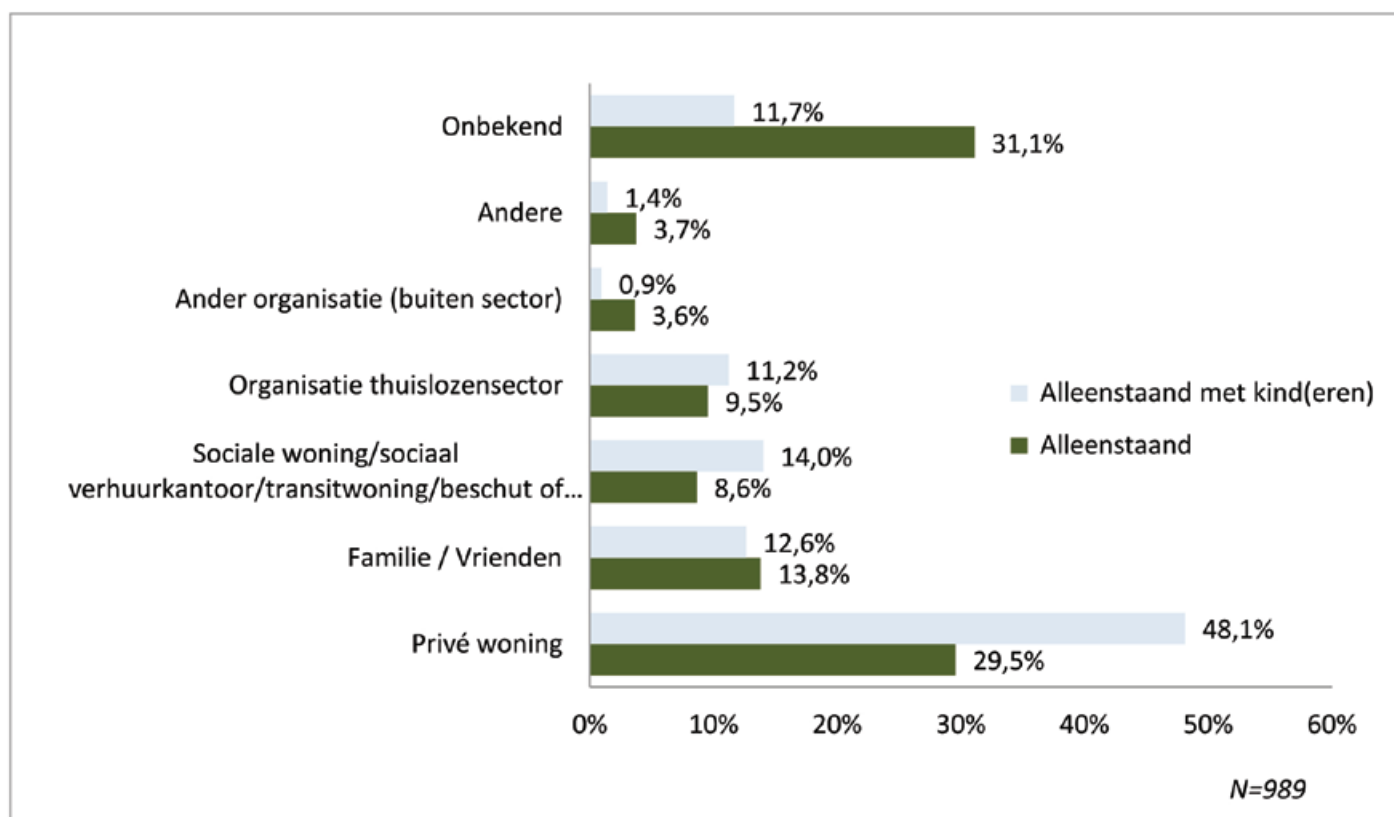
We krijgen een gelijkaardig beeld te zien bij het bestuderen van de verdeling tussen alleenstaanden en alleenstaanden met kind(eren) (grafiek 25). De toegang tot een woning ligt duidelijk

20 De diverse hulpvormen bij huisvesting werden samengevoegd om de leesbaarheid van de tabel te verhogen.

hoger voor alleenstaanden met kinderen: 48,1% van hen vindt een woning op de privé markt. De huidige gegevens laten niet toe iets te weten te komen over het type woning dat alleenstaanden met kinderen vinden, maar andere studies tonen dat deze woningen over het algemeen kleiner zijn dan gemiddeld, slechter geïsoleerd zijn en minder comfort bieden²¹.

Anderzijds worden 12,6 % van de alleenstaanden met kinderen gehuisvest bij familie of derden bij het verlaten van de opvang. Onaangepaste woning is dus ook een manier om uit de thuislozenzorg te geraken.

Grafiek 25. Verdeling van de verblijven volgens de bestemming na de opvang en volgens familiaal statuut

21 BERNARD N., *op.cit.*

7 Conclusions

Gedurende het jaar 2010 werden **2304 verblijven** geregistreerd in de verschillende opvangcentra die deelnamen aan de centrale registratie. Het gaat om **2064 volwassenen of minderjarigen die gezinshoofd zijn, aangevuld met 964 begeleide kinderen**. De analyse toont dat er vrij weinig meervoudige verblijven zijn. De dubbele verblijven vertegenwoordigen slechts 1/5 van de personen en in de meerderheid van de gevallen gaat het om mensen die eerst opgevangen worden in een centrum voor dringend onthaal en vooraleer een plaats op korte of midellange termijn te vinden in een onthaaltehuis.

De analyse van de socio-professionele situatie van de mensen toont ons hun **precaire situatie**: lage scholingsgraad, geen financiële inkomsten bij het onthaal of geen eigen middelen. De meerderheid van de mensen die werden opgevangen zijn alleenstaand.

De verblijfsduur is over het algemeen vrij kort, vermits $\frac{3}{4}$ van de verblijven minder dan zes maand duren. De vrouwen verblijven korter in een opvang dan mannen.

Slechts 4 % van de mensen komen rechtstreeks van het buitenland vóór ze opgevangen worden. **$\frac{3}{4}$ van de mensen woonden voor het binnenkomen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest**. 60 % van de mensen hebben de Belgische nationaliteit, de verblijfsstatuten van de overige 40 % zijn zeer divers. Dit terwijl de resultaten van andere Brusselse studies tonen hoe moeilijk het is aan werk, huisvesting, e.d. te geraken wanneer men van buitenlandse herkomst is en dus dat deze mensen in nog grotere armoede leven.

Bijna een kwart van de verblijven slaan op gezinnen. Het aantal kinderen dat samen met hun ouders in een opvangcentrum verblijft is 964. In acht op de tien gevallen gaat het om **eenoudergezinnen**, meestal moeders met kinderen.

In dit verslag werden heel wat analyses uitgevoerd op basis van geslacht. Dit heeft het mogelijk gemaakt een **groot aantal verschillen in de verf te zetten** op het vlak van leeftijd, familiaal statuut, duur van het verblijf, doorverwijzing en zodoende een profiel te schetsen van de “mannen” en “vrouwen” in de onthaaltehuizen

De typisch beeld van een vrouw die een beroep doet op een onthaaltehuis:

- Ze is Belg en verbleef in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vóór de opvang;
- Ze is tussen de 18 en de 35 jaar oud (de mediaan is 28);
- Ze is alleenstaand, met of zonder kinderen;
- Ze verblijft slechts kort in het onthaaltehuis;
- Ze wordt doorverwezen door een breed spectrum aan diensten.

Het typisch beeld van de man die opgevangen wordt:

- Hij is Belg en verbleef in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vóór de opvang;
- Hij is tussen de 26 en 45 jaar oud (mediaan is 35);
- Hij is alleenstaand zowel voor als tijdens het verblijf, zelden met kinderen;
- Hij blijft langer in de opvang;
- Er is meer kans dat hij op straat heeft geleefd vooraleer hij wordt opgevangen;
- Hij heeft zelf contact opgenomen met het onthaaltehuis.

Voor wat de bestemming na het onthaaltehuis betreft, vinden minder dan één derde van de personen een privé woning.

Dit aantal loopt op tot de helft voor vrouwen met kind(eren) met inbegrip van zij die naar huis terugkeren. Het aantal sociale woningen en aanverwante hulpvormen (woningen via sociale verhuurkantoren, transitwoningen en begeleid wonen) is ontoereikend. Voor sommigen (minderheid) is de begeleiding aangeboden in een onthaaltehuis noodzakelijk op langere termijn.

Wat er verder nog te doen staat

Deze kwantitatieve analyses zijn maar een eerste stap. We hebben informatie kunnen verwerven betreffende de karakteristieken van de mensen die verblijven in de onthaalhuizen en centra voor dringend onthaal in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

We brengen hier terug in herinnering dat het aanbod (aantal en de types plaatsen) een grote invloed heeft op het profiel van de mensen die opgevangen worden. Het aantal plaatsen dat aangeboden wordt voor mannen, vrouwen, gemengd (met of zonder kinderen) is zo goed als identiek. Anderzijds is het zo dat de verzamelde gegevens niet op alle centra betrekking hebben: de gegevens van de centra die de helft van de erkende gemengde plaatsen vertegenwoordigen ontbreken. Verder zijn de gegevens van enkele centra die deelgenomen hebben onvolledig (slechts enkele verblijven voor 2010). Als we een volledig beeld willen hebben van de thuislozenzorg in Brussel zullen we in de toekomst over gegevens voor alle verblijven in het geheel van de sector (waaronder de noodopvang) moeten beschikken.

Jaar na jaar zal het verzamelen en analyseren van de gegevens verbeteren : het aantal diensten dat gegevens inbrengt in de databank kan uitgebreid worden met de dagcentra, de diensten begeleid wonen, het straathoekwerk. Er zal ook een inspanning geleverd worden om de bestudeerde variabelen beter af te lijnen (keuze, definitie, categorieën, ..) om aldus interpretatieproblemen bij het encoderen te verminderen.

Meerdere thema's doen vragen rijzen die interessant zijn om te bestuderen, op kwalitatieve wijze of op kwantitatieve wijze op langere termijn : voorkomen van het verlies van de woning, o.a. voor vrouwen op het moment van een scheiding, (het gebrek aan) oplossingen om het verlaten van een opvangcentrum te vergemakkelijken, intra-familiaal geweld, ...

Het is dankzij de medewerking van alle actoren, vanuit hun verschillende invalshoeken, dat dit werk op termijn zal bewijzen hoe belangrijk het is om een beter inzicht te krijgen in thuisloosheid en in de keuzes die gemaakt zullen moeten worden om hierop in te spelen.

8 Bibliographie

- BERNARD N., *Femmes, précarité et mal-logement: un lien fatal à dénouer*, n° 1970, CH CRISP, 2007.
- BROUSSE Cécile, *The production of data on homelessness and housing deprivation in the European Union: survey and proposals – Report*, EUROSTAT, 2004.
- CORIJN E., VLOEBERGHES E., *Brussel!*, VUBpress, Bruxelles, 2009, 311 p.
- EDGAR Bill, HARRISSON Matt, WATSON, Peter, BUSCH-GEERTSMA, Volker, *Measurement of Homelessness at EU Level*, JCHSR (Joint Centre for Scottish Housing Research), GISS e.v., RIS, Dundee/Brussels 2007.
- EDGAR Bill, MEERT Henk, *V bilan sur les statistiques sur l'exclusion liée au logement en Europe*, FEANTSA, Bruxelles, 2006.
- MARPSAT Maryse, *Explorer des frontières, Recherches sur des catégories en marge – Mémoire présenté en vue de l'habilitation à diriger des recherches en sociologie*, INED, Document de travail 145, 2007.
- REA A., GIANNONI D., MONDELAERS N., SCHMITZ P. , *De problematiek van de thuislozen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Eindverslag*, Final , ULB, 2001.
- WAGENER M., *Trajectoires de monoparentalité: Relations au travail et au logement – Rapport de jury 2011*, UCLouvain CRIDIS, Prospective Research for Brussels/INNOVIRIS.

<http://www.luttepauvrete.be/publications.htm>

<http://www.lstb.be/index23.asp?hl=f&cat=81>

<http://www.observatbru.be/documents/publications/publications-pauvrete.xml?lang=nl>